

Οιονεί... Κρατούμενος

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΑΥΛΩΝΑ (ΕΚΚΝΑ)
ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΟΣΥΕ)

ΕΔΡΑ: ΑΥΛΩΝΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Τ.Κ. 190 11 ΤΗΛ./FAX: 22950-29924 • syekna@yahoo.gr, www.syekna.gr, osye@otenet.gr, www.osye.org.gr

Χρόνος 3ος • Αρ. φύλλου 14 • Μάρτιος - Απρίλιος - Μάιος 2012

Καταγραφή γεγονότων παρά του μύθου

Φοβούνται και οι Έλληνες, μα πιο πολύ ως τώρα φοβούνται τις Κασσάνδρες και τις κάθε λογής ξελογιόστρες. Σειρήνες που, καιρό τώρα, μας παίρνουν τ' αυτιά σκορπώντας θλίψη, ανησυχία και πόνο.

Ως άλλοι άνθρωποι των σπηλαίων θαρρώ, όλοι, και με κυρίαρχο το πρωτόγονο ένστικτο της επιβίωσης, καταλήγουν να αγωνιούν για το αύριο.

Βλέπουν ότι κάποιοι συμπολίτες τους δεν αντέχουν, λυγίζουν και "εγκαταλείπουν" τον αγώνα, ενώ ταυτόχρονα κάποιοι άλλοι οργανώνονται σε ομάδες και κάποιοι άλλοι βελτιώνουν τις ήδη υπάρχουσες στις οποίες ανήκουν.

Μέσα σ' αυτή την εποχή, των έντονων προκλήσεων, όλοι καταλαβαίνουν ότι η κάθε ομάδα χρειάζεται, οφείλει και πρέπει να πετύχει τα μέγιστα δυνατά αποτελέσματα. Μέσα σε αυτή τη δύσκολη χρονική συγκυρία ο κάθε συνασπισμός αν-

θρώπων επιβάλλεται να παραμείνει εμπνευσμένος και απόλυτα προσηλωμένος στους λόγους και στα αίτια που οφείλει την ύπαρξή του.

Όλοι καταλαβαίνουν πλέον ότι οι στόχοι είναι κοινοί και ότι μόνο μέσα από τη συνεργασία και τη συντονισμένη προσπάθεια θα έρθουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Μόνο κάτι τέτοιες στιγμές το αρεστό και επιθυμητό σε ατομικό επίπεδο μπαίνει στην κάμνο της δοκιμασίας και δένει αρμονικά με τα υπόλοιπα συμμετέχοντα στοιχεία, σε ένα κράμα ανεκτίμητης αξίας.

Είναι στο χέρι μας, θα πω, τι κράμα θα προκύψει... Αφού από εμάς εξαρτώνται, από την ποσότητα και την ποιότητα των συμβαλλόμενων στοιχείων που θα καταθέσει ο καθένας από εμάς, τα χαρακτηριστικά που θα λάβει η νέα κρυσταλλική δομή.

Σημαντικές αλλαγές και ραγδαίες εξελίξεις όχι μόνο μας άγουν, αλλά μας ωθούν να κινητοποιηθούμε όσο

ποτέ (ως τώρα) και να κάνουμε την υπέρβασή μας, ως εργαζόμενοι και πολίτες.

Είναι κρίσιμο, θαρρώ, αυτό το στάδιο. Όποιος μείνει πίσω και χάσει χρόνο ξορκίζοντας το κακό που συνέβη σε τούτον εδώ τον τόπο, χάθηκε!!

Κάπου στη μέση όσων βιώνω, βλέπω και ακούω συχνάζει η αλήθεια, και σ' αυτό το μέσο στέκομαι τώρα και σας μιλώ. Μη φανταστείτε ότι μου είναι εύκολο αυτό, διότι ακόμα τώρα δεν μπορώ να προσαρμοστώ, σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, σε τόσες ανατροπές που είχε η επαγγελματική, κοινωνική και προσωπική, κατ' επέκταση, ζωή μου.

Είναι ευτύχημα στην κοινωνία μας να υπάρχουν ευαισθητοποιημένοι και ενεργοί πολίτες, πόσο μάλλον όμως παρήγορο και ελπιδοφόρο είναι αυτούς και μόνο αυτούς να έχεις συναδέλφους.

Είναι δύσκολο αυτό, δεν λέω, αλλά σίγουρα θα περιμένω ο αριθμός

των συναδέλφων που θα φέρουν αυτό το θετικό πρόσημο να αυξηθεί, και με ένα σωστό καταμερισμό ευθυνών να αντέχουμε τουλάχιστον τη δύσκολη καθημερινότητα στον κλειστό εργασιακό μας χώρο και να βγάζουμε σχετικά αβίαστα την υπηρέστιά μας.

Είναι ανάγκη να λειτουργούμε σαν ομάδα στην εργασία μας και να κάνουμε όσες απαραίτητες κινήσεις χρειάζονται για να προάγουμε την ομαδικότητα, για το κοινό όφελος.

Μερικές φορές ξεχνάμε ότι τους εργαζόμενους στα καταστήματα κράτησης είναι περισσότερα αυτά που τους ενώνουν παρά αυτά που τους χωρίζουν. Αυτό να συνειδητοποιούσαμε όλοι, και τι καλά που θα ήταν.

Στον εργασιακό μας χώρο όλοι είναι πολύτιμοι. Αφού, κάτω από σωστή καθοδήγηση, μπορεί να συνδυσαστούν οι διαφορετικές πηγές γνώσης που προκύπτουν από τον

(Συνέχεια στην 11η σελ.)

Μιζέρια: μια ψυχολογική έννοια

Από την ψυχολόγο Δήμητρα Σταύρου

Το έργο του Βίκτωρος Ουγκώ «Οι Άθλιοι» ("Les misérables"), ένα από τα μεγαλύτερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, αναφέρεται στην προσπάθεια ενός χαρακτήρα, του Γιάννη Αγιάνη, να ενταχθεί στην κοινωνία μέσω της αναγνώρισης, έχοντας ξεκινήσει ως πάμφτωχος κλέφτης μιας φραντζόλας ψωμιού. Εξαιτίας αυτής του της πράξης στιγματίζεται για όλη τη ζωή του από τον εγκλεισμό του στη φυλακή, και κατά τη διάρκεια όλου του έργου προσπαθεί να διαφύγει από αυτό το παρελθόν (εκπρόσωπος του οποίου είναι ο Ιαβέρης - ο αστυνομικός που τον κυνηγά με πάθος).

Η ιστορία του Γιάννη Αγιάνη έχει αίσιο τέλος, και η κάθαρση επιτυγχάνεται στον επίλογο του έργου. Εκεί πια φαίνεται να έχει αποκατασταθεί η αλήθεια του ήρωα μέσα από την αναγνώριση, όχι μόνο από

τον δημόσιο κατηγορό του αλλά και από τους σημαντικούς άλλους (τη θετή κόρη του και τον άντρα της). Η αποκατάσταση του προσώπου του Αγιάνη έχει να κάνει και με την αντιμετώπιση της ντροπής του στιγματισμού, όταν αποκαλύπτει το παρελθόν του στους δικούς του ανθρώπους, κάτι που ως το τέλος της ζωής του προσπαθούσε να απωθήσει.

Το έργο έχει γραφτεί σε μια περίοδο μεγάλων κοινωνικών αναταραχών και κοινωνικοοικονομικής κρίσης. Όπως και σήμερα, εξαιτίας των κοινωνικών συνθηκών, μεγάλο τμήμα του πληθυσμού πέφτει στη φτώχεια και την εξαθλίωση.

Καθώς δουλεύω μέσα από την τέχνη, θα επανέρθουμε στη λογοτεχνική αυτή ιστορία και αργότερα, καθώς μπορεί να βοηθήσει στη μεγαλύτερη κατανόηση του θέματος.

Σκοπός του σημερινού άρθρου

είναι να γίνει ο διαχωρισμός μεταξύ της φτώχειας και της μιζέριας.

Η φτώχεια είναι η επίπτωση κοινωνικών αιτιών, ενώ η μιζέρια αναφέρεται στην ψυχολογική αντανάκλασή της, δηλαδή στο πώς αισθάνεται, συνήθως, ο φτωχός και τι προβάλλεται πάνω του από την κοινωνία.

Η γαλλική λέξη misère σημαίνει την αθλιότητα, αλλά και τη δυστυχία.

Η μιζέρια φαίνεται να είναι το αποτέλεσμα μιας διαπροσωπικής συνάντησης. Η κάθε συνάντηση ενεργοποιεί την προβληματική της ταυτότητας αυτών που συναντιούνται. Ακόμη κι από την πρώτη ματιά, αυτόματα λειτουργεί η κατηγοριοποίηση, η κοινωνική σύγκριση από την οποία ανακαλύπτουμε ομοιότητες ή διαφορές από τον άλλο.

Σε αυτή τη διαδικασία παρεμβαίνουν τόσο οι αναπαραστάσεις που

έχουμε για τα πράγματα όσο και κοινωνικά στερεότυπα που λιγότερο ή περισσότερο συνειδητά εμπλέκονται και καθορίζουν τη στάση μας προς τον άλλο.

Τους τελευταίους αιώνες συχνά η φτώχεια συνδέεται με την ανικανότητα, την τεμπελιά και άλλες αρνητικά φορτισμένες ψυχολογικές ιδιότητες. Έτσι, αυτός που εκπίπτει στη φτώχεια έρχεται αντιμέτωπος με όλες αυτές τις αρνητικές κοινωνικές αντιλήψεις και καλείται να τις διαχειριστεί.

Αυτή η διαχείριση όμως είναι εξαιρετικά δύσκολη (αλλά όχι αδύνατη, γι' αυτό και επιμένω σήμερα σε αυτό) καθώς το άτομο έρχεται συνεχώς σε επαφή με το απαξιοτικό βλέμμα των άλλων, με τον αποκλεισμό, αλλά και με την επιθετικότητα.

(Συνέχεια στην 14η σελ.)

Editorial

Αποδεδειγμένα πολλοί είναι αυτοί που θα περίμεναν η Ελλάδα και οι Έλληνες να λυγίσουν εμπρός στην οικονομική λαίλαπα και στα μέτρα λιτότητας των μνημονίων, των ξένων κατοχικών (όπως εύγλωττα έχουν χαρακτηριστεί) δυνάμεων της τρόικας και του Δ.Ν.Τ. Αυτό όμως που δεν έχει αποδειχτεί ακόμα (και για μία ακόμη φορά), αλλά αυτό για το οποίο ενδεδειγμένα μπορούμε να γράφουμε και να μιλάμε, είναι ότι το φρόνημα του λαού δεν έχει καμφθεί ακόμα, παρά τις προσπάθειες που κάνουν συντονισμένα τα Μ.Μ.Ε. (εγχώρια και διεθνή) ώστε να στρέψουν κοινωνικές ομάδες εναντίον άλλων κοινωνικών ομάδων.

Μάλλον ξέχασαν ότι παρά τις διαφορές που μπορεί να μας χωρίζουν ως Έλληνες, εμπρός στο φαινομενικό και ουσιαστικό ξεπούλημα της πατρίδας υποκρύπτεται μια εθνική ενότητα εμποτισμένη μέσα μας, την οποία όλοι μας καταλαβαίνουμε και όλοι τους φοβούνται. Και αυτή την ενότητα θέλουν ουσιαστικά να κάμψουν, διότι ξέρουν πολύ καλά ότι εάν χαθεί αυτή, τότε θα τους είναι εξαιρετικά εύκολο οριστικά να μας καταλύσουν και αμετάκλητα να μας αλλοιώσουν.

Κάτι συμβαίνει όμως και πάλι η Ελλάδα μονοπωλεί το ενδιαφέρον, πιο πολύ από την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία, πιο πριν από την Αργεντινή κ.ο.κ. Και, κατά την προσωπική μου άποψη, αυτό που συμβαίνει δεν είναι ο φόβος ότι μαζί με την οικονομική κατάρρευση της Ελλάδας θα ακολουθήσει η κατάρρευση άλλων χωρών του Νότου ή, ακόμα χειρότερα, της Ευρωζώνης. Κατά την προσωπική μου άποψη, μονοπωλούμε το ενδιαφέρον διότι επιβεβαιώνεται ο γερμανός φιλόσοφος Νίτσε, όταν το 1872 στη «Γέννηση της Τραγωδίας» περιέγραφε τους Έλληνες ως τους ηνίοχους κάθε επερχόμενου πολιτισμού. Και αν πιστέψουμε ότι υπάρχουν κάποιες παγκόσμιες δυνάμεις που σε κάθε φάση της ανθρώπινης ιστορίας κινούν τα νήματα και ότι αυτά τα νήματα, και σε αυτή τη φάση, ψάχνουν μια νέα καπιταλιστική μητρόπολη, ένα νέο κέντρο, ένα νέο δίπολο, τότε μάλλον δικαιολογείται ο φόβος τους ότι ο παράγων Έλληνας θα έχει διαφορετική αντίδραση από την επιθυμητή. Ίσως ο γερμανός ποιητής και νομπελίστας Γκίντερ Γκρας να ήθελε πρόσφατα γι' αυτό ακριβώς να προειδοποιήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση γράφοντας ένα ποίημα και λέγοντας **«Εσύ η Ευρώπη, θα πεθάνεις χωρίς ψυχή, χωρίς τη χώρα που σε δημιούργησε».**

Τα ίδια και καλύτερα ελπίζω να ισχύσουν και στα του οίκου μας, στο κοινωνικό υποσύνολο, στο κατ' ευφημισμόν σφραγιστικό σύστημα της χώρας. Ως φαίνεται, σε πολλούς κρατούντες οι γνωστές πλέον φράσεις «υπερπληθώρα κρατούμενων», «υποστελέχωση προσωπικού», «περιστατικά βίας» και «περιστατικά επίορκων υπαλλήλων» δεν τους λένε και πολλά, και, για να να ακριβολογώ, τα έχουν γράψει στα παλαιότερα των υποδημάτων τους. Ίσως οι φράσεις αυτές να είναι «politically correct» όπως αναφέρονται, αλλά δυστυχώς η κατάσταση μόνο με μελανά χρώματα μπορεί να ζωγραφιστεί, διότι τα λόγια πλέον περιττεύουν.

Το νέο Κατάστημα Κράτησης στη Νιγρίτα Σερρών υπολείπεται διότι κάποιος δεν θέλησαν να γίνουν προσλήψεις στις φυλακές. Το νέο Κατάστημα Κράτησης στα Χανιά δεν έχει ακόμα παραδοθεί, ενώ είναι έτοιμο προς λειτουργία, διότι ο Δήμος διαφωνεί με το Υπουργείο Δικαιοσύνης αν θα πρέπει να πληρωθούν τα τέλη αποχέτευσης, και, όσον αφορά το σχεδόν έτοιμο Κατάστημα Κράτησης στον Νικηφόρο Δράμας, δεν υπάρχει κανένα απολύτως πλάνο αν και πότε θα λειτουργήσει.

Την ίδια όμως στιγμή ο συνολικός αριθμός κρατούμενων έχει προ πολλού παγιωθεί σε υψηλό επίπεδο. Εικόνες ντροπής και εξευτελιστικής διαβίωσης παρουσιάζονται σε πολλές φυλακές, όπου κρατούμενοι στοιβάζονται σε κοινόχρηστους διαδρόμους (χαρακτηρισμένους στα χαρτιά ως διάδρομοι ασφαλείας) και σε ειδικούς χώρους κράτησης, και κοιμούνται σε χαρτόκουτα αφού στρώματα πλέον δεν υπάρχουν. Υπάρχουν φυλακές όπου τα χρήματα που δίδονται για το συσσίτιο των κρατούμενων δεν επαρκούν λόγω περικοπών και έλλειψης πιστώσεων, με αποτέλεσμα οι κατά τόπους υπηρεσίες των φυλακών στην κυριολεξία να ζητιανεύουν από διάφορους κοινωνικούς φορείς για βασικά είδη διατροφής.

Όσον αφορά τις Αγροτικές Φυλακές, εδώ και καιρό έχουμε διαμηνύσει

ότι βρίσκονται σε καθεστώς διάλυσης, λόγω έλλειψης εργαζόμενων κρατούμενων.

Και μέσα σε αυτές τις εικόνες ντροπής πολλαπλασιάζονται σχεδόν καθημερινά τα περιστατικά βίας μεταξύ των κρατούμενων και εναντίον του προσωπικού. Περιστατικά βίας μέσα στις φυλακές, αιματηρές συμπλοκές κρατούμενων, απόπειρες αποδράσεων, εικόνες κατάρρευσης. Οι εναπομείναντες εργαζόμενοι και κυρίως το πολύπαθο φυλακτικό προσωπικό προσπαθεί με όσα ψυχικά αποθέματα διαθέτει να εξισορροπήσει καταστάσεις οι οποίες κατ' ουσίαν είναι απίθανο να σταθμιστούν και να διατηρήσουν τη λεγόμενη «τάξη και ασφάλεια», είναι αδύνατο να υπάρξει ομαλή διαβίωση των κρατούμενων και είναι εξαιρετικά αμφίβολο να προσέρχεται στην εργασία σου έχοντας τη σιγουριά ότι θα γυρίσεις σπίτι σου. Προσωπικό υποστελεχωμένο, ψυχολογικά κουρασμένο, μπαϊλντισμένο, μπαρουτοκαπνισμένο, εργαζόμενοι δίχως ελπίδα, αλλά εργαζόμενοι που δεν έχουν λυγίσει ακόμα.

Και σαν να μην φτάνει η κατάσταση που έχει να αντιμετωπίσει ο εργαζόμενος μέσα στη φυλακή, σαν να μην επαρκούν οι περικοπές στον μισθό του, η βαριά φορολογία, τα δάνεια, η ακρίβεια κ.ο.κ., το προσωπικό των φυλακών έχει να αντιμετωπίσει και ορισμένους καρεκλοκένταυρους, γραφειοκράτες οι οποίοι με βεβαιότητα σας γράφω ότι πάσχουν από σοβαρή έλλειψη αλληλεγγύης και επιδεικνύουν έναν επικίνδυνο αντισυναδελφικό ρατσισμό. Ορισμένοι από αυτούς τους ανθρώπους, ερμητικά κλεισμένοι στα γραφεία τους, απομακρυσμένοι ουσιαστικά και κυριολεκτικά από όλα τα καθημερινά μικρά και μεγάλα προβλήματα που μας ταλανίζουν ως εργαζόμενους και σαν περιφερειακές υπηρεσίες, δείχνουν το λιγότερο απόμακροι.

Αν κάποιος από αυτούς πιστεύουν ότι είμαστε κουτορασιάδες, δίχως αντανάκλαστικά αντίδρασης, και ότι θα δεχτούμε αδιαμαρτύρητα και νωχελικά τις ληστρικές απόψεις τους σε σχέση με τα δύσκολα εργασιακά μας καθήκοντα που καθημερινά καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε, τότε δικαιολογείται απόλυτα ο υπόκωφος «φόβος» τους ότι η αντίδρασή μας θα είναι σκληρή και αναπάντεχη. Γι' αυτό να είναι σίγουροι όλοι τους.

Το γνωστό λαϊκό τραγούδι ταιριάζει γάντι στην περίπτωσή μας.

«ΜΗΝ ΚΑΡΤΕΡΑΤΕ ΝΑ ΛΥΓΙΣΟΥΜΕ ΜΗΤΕ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΗ»

Σπύρος Καρακίτσος, Πρόεδρος Δ.Σ. Ο.Σ.Υ.Ε.

Βασίλης Μπισμπίκης, Γεν. Γραμματέας Δ.Σ. Ο.Σ.Υ.Ε.

Οιονεί... Κρατούμενος

**Δίμηνη έκδοση του Συλλόγου Υπαλλήλων
Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων Αυλώνων
Συλλόγων Υπαλλήλων Συγκροτήματος Κορυδαλλού
με τη στήριξη**

της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων Ελλάδος (ΟΣΥΕ)
Εδρα: Αυλώνα Αττικής Τ.Κ. 190 11 ΤΗΛ./FAX: 22950-29924
syekna@yahoo.gr www.syekna.gr
osye@otenet.gr www.osye.org.gr

ΕΚΔΟΤΕΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

Λαμπρόπουλος Κων/νος
Καρακίτσος Σπυρίδων (Πρόεδρος ΟΣΥΕ)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Αραβαντινός Αντώνης, Λαμπρόπουλος Κων/νος,
Καρακίτσος Σπυρίδων, Μπισμπίκης Βασίλης, Βαρβατάκος Νίκος,
Οικονομάκης Μάριος, Δούλος Βασίλης

ΔΙΟΡΘΩΣΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Βαρβατάκος Νίκος
ΕΠΙΛΟΓΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ: Δούλος Βασίλης

* Τα άρθρα δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις της εφημερίδας. Κάθε άρθρο πρέπει να είναι ενυπόγραφο, εκτός αυτών που προέρχονται από νυν κρατούμενους, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναφέρουν από ποιο κατάστημα κράτησης προέρχονται.

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:

Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον τηλ.-fax: 210-2619003 & 210-2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΕΝΩΤΙΚΗΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ (ΕΝ.ΤΑ.Σ.ΣΥ.)

ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙ-ΣΥΝΑΔΕΛΦΙΣΣΕΣ,

Ο παραταξιακός συνδικαλισμός δεν είναι εφεύρεση, είναι υποχρέωση και αποτελεί ανάγκη.

Οι άχρωμες, ουδέτερες ή ανεξάρτητες, όπως αρέσκονται να αυτοαποκαλούνται, συνδικαλιστικές κινήσεις είναι έξω από την απόλυτη έννοια της συνδικαλιστικής δράσης.

Ο συνδικαλισμός, η συνδικαλιστική δράση, δεν πρέπει και δεν μπορεί να είναι μια απλή υποχρέωση για την κατάθεση μιας συντεχνιακής διεκδικητικής πρότασης. Οφείλει να είναι μια ολοκληρωμένη πρόταση και ταυτόχρονα στάση ζωής.

Μια πρόταση με Εθνική, ιδεολογική, ταξική αναφορά, με συγκεκριμένη διαδικασία και συνέπεια στην προσπάθεια ολοκλήρωσης και εφαρμογής της.

Η συνάντηση των παρατάξεων με τα κόμματα δεν είναι a priori μια επιδιωκόμενη ή απαγορευτική ενέργεια. Σε μια σχέση αλληλεπίδρασης και αλληλεπιρροής πρέπει να αποτελεί ζητούμενο.

Το κόμμα είναι ένας μηχανισμός, μια οργανωτική αποτύπωση ενός οργανισμού όπου όργανα και μέλη λειτουργούν ως ένας ιμάντας που κινεί τις διαδικασίες με σκοπό την αύξηση της επιρροής και την επικράτησή του.

Οι συνδικαλιστικές παρατάξεις με τη δράση τους **αθροίζουν ένα μεγαλύτερο σύνολο** από τα κομματικά μέλη και οφείλουν να **αναδεικνύουν** με τη δράση τους τις κομματικές **ασυνέπειες ή αποκλίσεις**, και αυτή είναι η μεγάλη **αξία** τους.

Η διασφάλιση αυτής της αξίας και του γενικότερου ρόλου των συνδικαλιστικών παρατάξεων περνά μέσα από τον απαραίτητο κανόνα της μη αφομοίωσής τους από τα κόμματα και την προϋπόθεση η συνάντησή τους με αυτά να γίνεται όχι προστρέχοντας οι παρατάξεις στα κόμματα, αλλά τα κόμματα στις παρατάξεις.

Είναι φανερό ότι στα τόσα χρόνια δράσης των παρατάξεων τις περισσότερες φορές δεν τηρήθηκαν ούτε οι όροι ούτε οι προϋποθέσεις. Οι παρατάξεις προσέτρεξαν να συναντήσουν τα κόμματα και, μάλιστα, σε ένα μεταξύ τους ραντεβού στα τυφλά.

Οι κομματικοί μηχανισμοί και γραμμές στην περίοδο της οικονομολογικής κρίσης που περνάμε, και σε μια προσπάθεια να διατηρηθούν στο κυβερνητικό-πολιτικό προσκήνιο – για το δικό τους καλό και όχι για το δικό μας – κατέφυγαν στο κατασκεύασμα της συγκυβέρνησης Παπαδήμου (Παπαδήμου) εισάγοντας μια μορφή συμπολιτευόμενης αντιπολίτευσης.

Αυτό, όπως και να το δει κανείς, είναι κατάντια. Για το συνδικαλιστικό κίνημα όμως

πρέπει να λειτουργήσει σαν **πρόκληση**.

Αφού μπόρεσαν να ενωθούν εκείνοι που αλληλοβρίζονται και αλληλοκατηγορούνται για ευθύνες που καλύπτουν το σύνολο των άρθρων του Ποινικού Κώδικα και παραλίγο με τον τρόπο αυτό να έβαζαν τον λαό σε διαδικασίες οριστικού διχασμού, γιατί δεν μπορούμε να ενωθούμε εμείς;

Ας αποδεχτούμε λοιπόν την πρόκληση και ας πούμε **ΝΑΙ** στη δημιουργία ενός **εθνικού παλλαϊκού μετώπου**.

Ας πούμε **ΝΑΙ** στη δημιουργία μιας συνδικαλιστικής συμπαράταξης φυσικών μελών μηδενίζοντας ή περιορίζοντας τις ούτως ή άλλως μικρές μεταξύ μας διαφορές σε σχέση με τον τεράστιο κίνδυνο που διατρέχει η πατρίδα μας.

Το κράτος, δυστυχώς και με τη δική μας ψήφο, (νομίζουν ότι) τους «ανήκει». Η χώρα, η πατρίδα, ανήκει σε εμάς.

Για όσο ακόμα συνεχίσουν να το κατέχουν (και αυτό αποτελεί πλέον δική μας ευθύνη) ας τους πούμε, όπως και σε όποιους άλλους φιλοδοξούν να ακολουθήσουν: κύριοι, αυτά είναι τα προβλήματά μας, από αυτά και με αυτόν τον τρόπο θέλουμε να μας σώσετε.

Όχι με τον δικό σας υποτελή τρόπο που οδηγεί στη δημιουργία Μπέδων και νεο-ραγιάδων.

Γι' αυτό έχει μεγάλη αξία να μας συναντήσουν στον αγώνα μας αυτό οι όποιοι σωτήρες και όχι να προστρέξουμε εμείς σ' αυτούς:

Εμείς, που θέλουμε μια πατρίδα ελεύθερη, ανεξάρτητη, με ένα λαό κυρίαρχο και εθνικά υπερήφανο.

Εμείς, που είτε στη φτώχεια είτε στον πλούτο της, θα παραμείνουμε πιστοί και θα αποτελούμε αναπόσπαστο κομμάτι της, σεβόμενοι την Ιστορία και τις δυνατότητές της, διατεθειμένοι να ζήσουμε με βάση αυτές.

Εμείς, που πιστεύουμε ότι η πατρίδα μας είναι πάμπλουτη, έχει τη δυνατότητα να παράγει τα πάντα και το υπέδαφός της έχει απ' όλα.

Εμείς, που πιστεύουμε ότι το καλύτερο αναπτυξιακό μέτρο είναι η εμπιστοσύνη και αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού της και όχι τα δόλια δάνεια για δήθεν επενδύσεις που οδηγούν στην εξάρτηση.

Εμείς, που θα αναδείξουμε, θα παράγουμε και θα προστατέψουμε τον όποιο πλούτο της.

Εμείς, που πιστεύουμε ότι οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας είναι περιουσία του λαού και δεν πωλούνται ούτε ξεπουλιούνται.

Εμείς, που πιστεύουμε στην κοινωνική πρόνοια, στην προσφορά και στην αλληλεγγύη που επιβάλλεται να είναι στη λογική στον καθένα

ανάλογα με την προσφορά του και στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του.

Εμείς, που αρνούμαστε και θα συνεχίσουμε να αρνούμαστε να υπογράψουμε την υποθήκευση του μέλλοντος των παιδιών μας και των επόμενων γενεών.

Εμείς, που σεβόμαστε την ιστορία μας και την εθνική μας κληρονομιά.

Εμείς, που πιστεύουμε ότι η Παιδεία είναι ταγμένη στην προστασία του Έθνους και στην υπηρέσία του λαού.

Εμείς, που πιστεύουμε στην ανάγκη για διοικητική αποκέντρωση και μεταρρύθμιση και όχι στη διοικητική απορρύθμιση.

Εμείς, που πιστεύουμε στην αυτοδιάθεση των λαών, δεν επιβουλεύομαστε κανέναν και αντιπαλεύουμε κάθε μορφή παγκοσμιοποίησης.

Εμείς, που ως χώρος και ως εργαζόμενοι έχουμε λειοδωρηθεί και επικριθεί τόσο όσο κανένας άλλος, ακόμη και από τις απόλυτα υπεύθυνες κατά καιρούς πολιτικές ηγεσίες, που είχαν και έχουν το θράσος να μας επιφυλάσσουν να εργαζόμαστε με υποδιπλάσιες οργανικές θέσεις από ό,τι οι εργαζόμενοι άλλων αντίστοιχων ευρωπαϊκών χωρών και με υποδεκαπλάσιους προϋπολογισμούς.

Εμείς, που πιστεύουμε ότι ο άνθρωπος δεν είναι προϊόν της εργασίας του αλλά της παιδείας του.

Εμείς, που θέλουμε ο εργασιακός μας χώρος να αναδεικνύει και να προστατεύει τα δικαιώματα κρατούμενων και εργαζομένων.

Εμείς, που θέλουμε τα καταστήματα κράτησης μικρές ή μεγαλύτερες παραγωγικές μονάδες με ανταποδοτικό σκοπό της παραγωγής.

Εμείς, που πιστεύουμε στην επανορθωτική και όχι στην τιμωρητική διαδικασία.

Εμείς, που πιστεύουμε στην ανθρώπινη ευθύνη, στην υποχρέωση μετασφρονιστικής πολιτικής και ότι οι όποιες προσδοκίες και προτεραιότητες δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από τον διαχωρισμό των καταστημάτων κράτησης σε Α και Β τύπου.

Εμείς, που πιστεύουμε ότι η λειτουργία, η εξέλιξη και η διασφάλιση της προοπτικής είναι μονόδρομος που ξεκινά και τελειώνει με την ισονομία και την αξιοκρατία.

Εμείς, που πιστέψαμε, πολεμήσαμε, κάναμε λάθη, προδοθήκαμε, αλλά δεν προδώσαμε ποτέ.

Εμείς, που ξέρουμε γιατί και πώς φτάσαμε ως εδώ, δεν ξεχνάμε, μα κυρίως δεν θα σταματήσουμε ποτέ να παλεύουμε.

**Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΟΥΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΕΣ**

Από το 1992 είμαι εξαρτημένος απ' τα ναρκωτικά και συγκεκριμένα απ' την ηρωίνη. Από τότε έως σήμερα βρίσκομαι σε διάφορα καταστήματα κράτησης.

Από το 2009 αποφάσισα να παρακολουθήσω την Α φάση του Κ.Ε.Θ.Ε.Α. «Αριάδνη» στο Κ.Κ. Νεάπολης όπου βρίσκoμoυν σε άθλια κατάσταση ψυχολογικά και σωματικά. Δεν σεβόμoυν κανέναν και τίποτα, ούτε τον ίδιο μου τον εαυτό. Με τον καιρό άρχισα να ελαττώνω τα φάρμακα μέχρι που τα έκοψα τελείως, μετά προχώρησα στη Β φάση του Κ.Ε.Θ.Ε.Α. και μπορώ να πω ότι μου ήγειρε το ενδιαφέρον ξανά για τη ζωή. Άρχισα να δουλεύω σιγά σιγά τον εαυτό μου κάνοντας πράγματα και αξίες που τα είχα αφήσει πίσω μου πριν από 20 χρόνια. Η γνώμη μου είναι ότι το στεγνό πρόγραμμα Κ.Ε.Θ.Ε.Α. «Αριάδνη» κάνει καλό μέσα στις φυλακές, γιατί σε βάζει να προγραμματίσεις τη ζωή σου ξανά απ' την αρχή. Η

γνώμη μου για τον Ο.Κ.Α.Ν.Α. είναι ότι δεν μου κάνει. Είμαι αντίθετος, πιστεύω ότι με τη χρήση των φαρμάκων και της μεθαδόνης του Ο.Κ.Α.Ν.Α. παραμένεις χρήστης.

Εάν χρησιμοποιηθεί αυτή η μέθοδος του Ο.Κ.Α.Ν.Α. και της μεθαδόνης στη φυλακή, θα πρέπει ο χρήστης να τα χρησιμοποιεί τις πρώτες μέρες της κράτησής του, δηλαδή από 10 έως 30 μέρες, μέχρι να καθαρίσει, και μετά να μπει στο πρόγραμμα του Κ.Ε.Θ.Ε.Α. ώστε να βάλει σε τάξη τη ζωή του ξανά.

Εγώ προσπάθησα, είμαι 3 χρόνια καθαρός από κάθε ουσία και ελπίζω να βρεθώ σύντομα στο κλειστό πρόγραμμα του Κ.Ε.Θ.Ε.Α. για να ολοκληρώσω το έργο μου και να βρεθώ ξανά στην οικογένειά μου και στο παιδί μου.

Αθανασίου Ιωάννης

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΟΧΕΙΡΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ

Την ετήσια έκθεση εργόχειρων των κρατούμενων μας διοργανώσαμε και πάλι, στην Πλατεία Ελευθερίας της πόλης του Ηρακλείου από τις 10 έως τις 31 Αυγούστου 2011. Στην έκθεση συμμετείχαν 15 κρατούμενοι με έργα που κατασκεύασαν στο εργαστήριο που λειτουργεί στο κατάστημα. Τα περισσότερα ήταν αντικείμενα φτιαγμένα από πηλό, εικόνες αγίων, ξυλόγλυπτα και διάφορα άλλα μικροαντικείμενα φτιαγμένα από χάνδρες και άλλα υλικά.

Σκοπός της έκθεσης ήταν, πρώτον, να δώσει την ευκαιρία στους κρατούμενους να εκφραστούν μέσω της τέχνης και να επικοινωνήσουν με την κοινωνία και, δεύτερον, να ενισχυθούν οικονομικά από την πώληση των έργων τους. Υπήρξε βέβαια και κρατούμενος που διέθεσε τα έσοδα από την πώληση των έργων του σε Κέντρο Ειδικών Παιδιών, μια κίνηση που αξίζει την επιβράβευσή του.

Το 2011 για πρώτη χρονιά η έκθεση φιλοξένησε το βιβλίο που εκδόθηκε με τίτλο «Κι όμως... ονειρευόμαστε», το οποίο περιλαμβάνει ποιήματα και μαντινάδες των κρατούμενων. Η έκδοση αυτή υλοποιήθηκε με τη βοήθεια του συλλόγου συμπαραστάσης αποφυλακιζόμενων «ο Ονήσιμος», και τα έσοδα από την πώληση των βιβλίων διατέθηκαν στο φιλόπρωχο ταμείο της

φυλακής. Περισσότερα για την έκδοση αυτή θα αναφέρω σε επόμενο φύλλο.

Η προσέλευση του κόσμου ήταν μεγάλη, πράγμα που αφενός δείχνει την ευαισθητοποίηση του κόσμου στην προσπάθεια αυτή των κρατούμενων και αφετέρου δίνει ένα μήνυμα αισιοδοξίας και στήριξης ότι η κοινωνία δεν τους έχει ξεχάσει.

Επειδή όμως δεν θα μπορούσαμε να πραγματοποιήσουμε την έκθεσή μας χωρίς τη βοήθεια κάποιων φορέων και ιδιωτών, θα πρέπει να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας στον Δήμο Ηρακλείου, που εδώ και πολλά χρόνια μάς παραχωρεί

χώρο για να στήσουμε την έκθεση, τις εθελόντριες του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, που βοήθησαν με την παρουσία τους στην πώληση των έργων, το βιβλιοπωλείο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης καθώς και τα βιβλιοπωλεία του κυρίου Καδιάνη και του κυρίου Καμπαξή, που μας δάνεισαν τα περίπτερά τους, και τον σύλλογο συμπαραστάσης αποφυλακιζόμενων «ο Ονήσιμος» για τη δωρεά που μας έκανε προκειμένου να εκδοθεί το βιβλίο.

Σηφάκη Ασπα
Κοινωνική Λειτουργός
Κ.Κ. Αλικαρνασσού

Κορυδαλλός,

Στον απόηχο της οικονομικής κρίσης και της συνεχιζόμενης και αυξανόμενης διαρκούς ύφεσης, θεωρείται σκόπιμο να αναφερθούμε στα προβλήματα των κρατούμενων, που συνεχώς διογκώνονται. Σίγουρα ο κρατούμενος θα έπρεπε να θεωρείται ευτυχέστερος μετά τον εγκλεισμό του, καθώς ακολουθεί το επόμενο βήμα που είναι μια έντιμη ζωή στην κοινωνία, χωρίς αγανάκτηση για το «σύστημα» που αποφάσισε τη φυλάκισή του και τον έσυρε στο έσχατο σημείο της ένδειας και της απαξίωσης. Δυστυχώς όμως η παραμονή του στη φυλακή τον καθιστά πρωτόγονο, άτολμο, με αρνητικές προσλαμβάνουσες, αντιλαμβανόμενος στη συνέχεια την κοινωνία ως «απόστρατος» αλλά και ως συντεχνιακή ομάδα που τον τρομοκρατεί.

Τι κρύβεται όμως πίσω από όλα όσα προανέφερα;

Είναι τα προβλήματα που κωδικοποιήματα θα αναπτύξω παρακάτω.

1) Η διαφορετικότητα αλλοδαπών και ημεδαπών κρατούμενων σε ήθη-έθιμα-πολιτισμό και συγχρόνως η αναγκαστική συμβίωσή μας οδηγεί αναπόφευκτα σε συγκρούσεις και έκρυθμες καταστάσεις.

2) Ο κρατούμενος δεν έχει την ευκαιρία να ασχοληθεί με ένα υποτυπώδες «καθήκον», με αποτέλεσμα μέρα-μέρα να γίνεται επιθετικός. Ως «καθήκον» νοείται η ενασχόλησή του με αθλητισμό, παιδεία και συνεχή εργασία. Αντίθετα, βρίσκεται γαντζωμένος στον διάδρομο μιας πτέρυγας, βιώνοντας ένα σκηνικό «χάους».

3) Οι συνθήκες υγιεινής υποβαθμίζουν τη λέξη «άνθρωπος», αφού συμβιώνουμε αναγκαστικά με κατσαρίδες, ποντίκια και μικρόβια, χωρίς να έχουμε τη δυνατότητα να καλύψουμε τις βασικές ανάγκες ατομικής

υγιεινής, αφού δεν υπάρχει ζεστό νερό.

4) Τα κελιά και οι θάλαμοι δεν καλύπτουν, έστω και υποτυπώδως, την ανάγκη κίνησης των κρατούμενων, αφού συνωστίζεται υπέρτερος από τον κανονικό αριθμός ανθρώπων.

5) Η διατροφή των κρατούμενων περιλαμβάνει «μορφώματα» φαγητών, χωρίς υποτυπώδη εγγύηση υγιεινής (καθώς διανύεται μια απόσταση [μαγειρεία-πτέρυγες] χωρίς κάλυψη των λαμαρινών, οι εργαζόμενοι που σερβίρουν το φαγητό φορούν ακάθαρτες στολές κ.λπ.) και κυρίως χωρίς τη συμμετοχή των ιδίων των κρατούμενων στην επιλογή των φαγητών, όπως και για βασικές περικοπές φαγητών όπως γάλα, φρούτα.

6) Δεν υπάρχει συνεχής υποχρεωτική ψυχολογική υποστήριξη του κρατούμενου, προκειμένου να αποκτήσει ανθεκτική «ψυχή» και να αισθανθεί ότι δεν απειλείται, αναπτύσσοντας θέληση και καλώς εννοούμενη αντίδραση.

7) Στο ίδιο «τέμπο» κινείται και η ιατρική περίθαλψη των κρατούμενων, αφού θα έπρεπε να υπάρχει υποχρεωτική σε τακτά χρονικά διαστήματα ιατρική παρακολούθηση, προκειμένου να καθίσταται ταχύτατη η πρόληψη ασθενειών.

8) Καθ' όλη τη διάρκεια σωφρονισμού των κρατούμενων, οι υπάλληλοι καταβάλλουν ιδιαίτερα φιλότιμες προσπάθειες προκειμένου να καλύψουν επαρκώς τα κενά του συστήματος, τα οποία είναι τεράστια. Τίθεται όμως το ερώτημα, το οποίο παράλληλα φαντάζει εξόχως αντιφατικό, έως πότε οι άνθρωποι αυτοί θα συνεχίσουν να προσφέρουν όταν δεν αμείβονται.

Ήδη τα πρώτα σημάδια είναι ορατά.

Ξαγοράρης Σταύρος

Νέοι Ορίζοντες Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού (Το παράδειγμα της νησιωτικής φυλακής Bastoy της Νορβηγίας)

**Έρευνα-Παρουσίαση: Βασίλης Δούλος
(Σωφρονιστικός Υπάλληλος)**

Στο παρόν τεύχος της εφημερίδας μας η στήλη Νέοι Ορίζοντες παρουσιάζει τη φυλακή Bastoy της Νορβηγίας. Πρόκειται για μια αγροτική φυλακή η οποία διαπνέεται από οικολογικές και ανθρωπιστικές αξίες. Η μελέτη μας ξεκινάει με μια εισαγωγή στον οικολογικό ανθρωπισμό της Νορβηγίας και συνεχίζει με πληροφορίες που αφορούν την τοποθεσία της φυλακής και την άποψη των Αρχών της σχετικά με το πνεύμα λειτουργίας της. Εν συνεχεία, αιτιολογείται ο όρος «οικολογική φυλακή» και παρουσιάζονται κατά σειρά ο χώρος διαμονής των κρατουμένων, τα τμήματα εργασίας στα οποία απασχολούνται οι κρατούμενοι, τα σχολεία εκπαίδευσης, η εκκλησία, η βιβλιοθήκη και η μονάδα απεξάρτησης της φυλακής. Γίνεται αναφορά στον ελεύθερο χρόνο των κρατουμένων, στις σχέσεις τους με τους σωφρονιστικούς υπαλλήλους και στις επισκέψεις των κρατουμένων από τους συγγενείς τους. Επίσης παρουσιάζονται ο θεσμός των αγροτικών φυλακών στην Ελλάδα, οι θέσεις του Υφυπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και οι προτάσεις της Ο.Σ.Υ.Ε. για την αναμόρφωσή τους. Τέλος, η μελέτη μας αυτή κλείνει με το μήνυμα του Οικολογικού Ανθρωπισμού της Φυλακής του Bastoy και εκφράζονται οι απόψεις μας για τη λειτουργία Οικολογικών Φυλακών και στην Ελλάδα.

Εισαγωγή

Η Νορβηγία φημίζεται ως η πρωτοπόρος χώρα της οικολογικής φιλοσοφίας. Λαμπροί διανοητές όπως οι Arne Næss, Sigmund Kvaløy, Hjalmar Heggie και Peter Zapf τόνισαν την τεράστια σημασία που έχει για τον άνθρωπο η πλήρης εναρμόνισή του με τη φύση. Ο Οικολογικός Ανθρωπισμός, όπως μας αναφέρει ο Henryk Skolimowski, σημαδεύει την επάνοδο της ενωτικής άποψης, σύμφωνα με την οποία η φιλοσοφία του ανθρώπου και η φιλοσοφία της φύσης είναι πλευρές η μία της άλλης. Η σύζευξη οικολογίας και ανθρωπισμού δημιουργεί τον καρπό της κατανόησης του γεγονότος ότι ο φυσικός και ο ανθρώπινος κόσμος αποτελούν ουσιαστικά μια ενότητα.

Μέσα στα πλαίσια ενός τέτοιου οικολογικού ανθρωπισμού χτίστηκε η αγροτική φυλακή Bastoy στη Νορβηγία. Πρόκειται για την πρώτη οικολογική φυλακή στον κόσμο, η οποία βρίσκεται στο νησί Bastoy, 75 χιλιόμετρα νοτίως του Όσλο στη Νορβηγία, σ' ένα από τα πιο όμορφα φιορδ

της, απέναντι από το χωριό Horten. Από το λιμάνι του Horten υπάρχει φέρι-μποτ που μεταφέρει τον επισκέπτη απέναντι στο νησί. Με 120 τροφίμους και 70 υπαλλήλους (35 εκ των οποίων είναι φύλακες) το Bastoy αποτελεί τη μεγαλύτερη φυλακή χαμηλής ασφαλείας της Νορβηγίας. Αυτό που κάποτε ήταν ένα κρατικό ίδρυμα που φιλοξενούσε νέους με παραβατικές συμπεριφορές έχει γίνει πλέον η τελική στάση για άνδρες κρατούμενους οι οποίοι πλησιάζουν προς το τέλος της ποινής τους.

Το Πνεύμα Λειτουργίας της Φυλακής

Οι Αρχές της φυλακής, έχοντας ως σκοπό να κάνουν τους κρατούμενους όσο το δυνατόν πιο υπεύθυνα άτομα, προσπαθούν να ενσταλάξουν σ' αυτούς αξίες όπως είναι ο σεβασμός στον συνάνθρωπο και στο περιβάλλον.

Από το 2007 νέος διευθυντής στις φυλακές του Bastoy είναι ο Arne Kvernvik Nilsen, ο οποίος είναι εξειδικευμένος ψυχοθεραπευτής στη σχολή Gestalt που δίνει έμφαση στην προσωπική ευθύνη του κάθε ανθρώπου. Όπως χαρακτηριστικά λέει ο ίδιος, επειδή στο νορβηγικό ποινικό σύστημα δεν ισχύει η θανατική ποινή ή η ισόβεια κάθειρξη, και η μέγιστη ποινή φυλάκισης είναι τα 21 έτη, η νορβηγική κοινωνία καλείται να αντιμετωπίσει το γεγονός ότι κάποια στιγμή οι περισσότεροι κρατούμενοι θα κυκλοφορήσουν ξανά στους κόλπους της, γι' αυτό πρέπει να μεριμνήσει ώστε να επανενταχθούν ομαλά σε αυτήν, μειώνοντας τα ποσοστά υποτροπής τους.

Η κοινωνία πρέπει να βάλει στην άκρη την επιθυμία της για εκδίκηση και να σταματήσει να αναζητά φυλακές που θα αποτελούν χώρους τιμωρίας και πόνου. Όταν ένα άτομο στερείται την ελευθερία του, για κάποιο χρονικό διάστημα, αυτό και μόνο είναι αρκετό για να τιμωρηθεί και δεν χρειάζεται σκληρότερες συνθήκες φυλάκισης. Εδώ, συνεχίζει ο Nilsen, σε αντίθεση με άλλες φυλακές δίνουμε ένα αντικείμενο εργασίας στους κρατούμενους και προσπαθούμε να τους κάνουμε να αναπτύξουν την υπευθυνότητά τους, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, σεβασμό προς τον εαυτό τους και κατ' επέκταση σεβασμό προς τους άλλους συνανθρώπους τους.

Οι κρατούμενοι που βρίσκονται εδώ έχουν διαπράξει διάφορα εγκλήματα όπως δολοφονίες, ληστείες και βιασμούς, και πολλοί από αυτούς προέρχονται από φυλακές υψίστης ασφαλείας. Στο Bastoy, όπως μας λέει ο Nilsen, δεν έχει συμβεί ούτε ένα βίαιο περιστατικό. Σε μία μόνο περίπτωση ένας τρόφιμος κατάφερε να ξεφύγει κλέβοντας ένα αλιευτικό σκάφος μια νύχτα, και η τιμωρία του ήταν να σταλεί πίσω σε κλειστή φυλακή.

(Συνέχεια στην 6η σελ.)

Νέοι Ορίζοντες Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού (Το παράδειγμα της νησιωτικής φυλακής Bastoy της Νορβηγίας)

(Συνέχεια απ' την 5η σελ.)

Μια Οικολογική Φυλακή

Η Φυλακή του Bastoy θεωρείται ως η πρώτη οικολογική φυλακή στον κόσμο και όχι άδικα. Εμπνευσμένη από ένα παλιό ινδιάνικο ρητό που λέει ότι η φύση δεν μας ανήκει, τη δανειζόμαστε και τη διαχειριζόμαστε στη ζωή μας σκεπτόμενοι πάντα τους απογόνους μας, η χαμηλής ασφαλείας φυλακή του Bastoy χρησιμοποιεί συλλέκτες ηλιακής ενέργειας, οι οποίοι έχουν μειώσει την ανάγκη για ηλεκτρικό ρεύμα στη φυλακή πάνω από το 70%, παράγει το μεγαλύτερο μέρος του φαγητού της από τις δικές της καλλιέργειες (χωρίς να χρησιμοποιούνται χημικά λιπάσματα) και κτηνοτροφικές εργασίες και ανακυκλώνει οτιδήποτε μπορεί ώστε να μειώνεται η μόλυνση του περιβάλλοντος.

Ο Χώρος Διαμονής των Κρατουμένων

Οι κρατούμενοι διαμένουν σε παραδοσιακά ξύλινα σπιτάκια τα οποία πρέπει να συντηρούνται από τους ίδιους. Αυτό ξεκινάει από την πρώτη μέρα της άφιξης των καινούργιων κρατουμένων στο νησί, οι οποίοι εκπαιδεύονται στο πώς να μαγειρεύουν, να καθαρίζουν και να φροντίζουν τον εαυτό τους. Κάθε κρατούμενος έχει τον δικό του χώρο στο σπιτάκι που διαμένει, το οποίο διαθέτει τέσσερα υπνοδωμάτια.

Όπως χαρακτηριστικά λέει ένας τρόφιμος, ονόματι Haarvald : «υπάρχουν επιθεωρήσεις για να δουν από την υπηρεσία πόσο καθαρός είναι ο χώρος σου και αν είναι στρωμένο το κρεβάτι σου. Θα πρέπει να μοιάζει όπως ένα φυσιολογικό δωμάτιο που έχει κανείς σπίτι του, στην κανονική του ζωή, και το καλύτερο απ' όλα είναι ότι αυτά γίνονται μέσα σ' ένα κοινωνικό περιβάλλον το οποίο δίνει στους κρατούμενους την αίσθηση ότι ανήκουν στην κοινωνία».

Από τη Δευτέρα μέχρι την Παρασκευή οι κρατούμενοι πρέπει να φροντίζουν να σηκώνονται

στην ώρα τους, να παίρνουν το πρωινό τους και να βρίσκονται ο καθένας στον τομέα εργασίας του στις 08:30 το πρωί. Η εργασία τους τελειώνει στις 14:30 και, αφού πάρουν το μεσημεριανό φαγητό στις 14:45, είναι ελεύθεροι να ασχοληθούν με οτιδήποτε επιθυμούν μέχρι τις 23:00 το βράδυ, οπότε πρέπει να επιστρέψουν στα καταλύματά τους.

Η Ανάπτυξη της Υπευθυνότητας στα Τμήματα Εργασίας

Κατά τη διάρκεια της ημέρας οι περισσότεροι κρατούμενοι απασχολούνται σε διάφορες εργασίες όπως είναι η εκτροφή των ζώων, η καλλιέργεια της γης, η δασοκομία, η αλιεία και η συντήρηση των εγκαταστάσεων του νησιού. Πιο συγκεκριμένα, τα τμήματα εργασίας είναι τα εξής:

Τμήμα Γεωργίας

Στο τμήμα γεωργίας παρέχεται στους κρατουμένους πρακτική εκπαίδευση για την ενασχόλησή τους με τη γη και τα ζώα του νησιού. Η εκπαίδευσή τους αυτή αποσκοπεί στο να συμβάλει στην ανάπτυξη της ικανότητας των κρατουμένων να συνεργάζονται και να φροντίζουν τους ανθρώπους, τα ζώα και το περιβάλλον. Στο Bastoy καλλιεργούνται περίπου 300 στρέμματα γης χωρίς τη χρήση χημικών λιπασμάτων και τοξικών φυτοφαρμάκων.

Οι κρατούμενοι που απασχολούνται στα πρόβατα και στα βοσειδή επιτελούν εργασίες όπως είναι η σίτιση και το βούρτσισμα των ζώων, η συγκέντρωση και παράδοση της κοπριάς ως φυσικού λιπάσματος, η κουρά των προβάτων, η επισκευή των φραχτών, η συντήρηση του αχυρώνα, η εποπτεία των ακαλλιέργητων βοσκότοπων, και συμμετέχουν στη διαδικασία τοκετού των ζώων. Επίσης εκτρέφονται 200 περίπου όρνιθες ελεύθερας βοσκής που παράγουν αβγά για τη σίτιση των κρατουμένων και των υπαλλήλων του νησιού.

Τα άλογα του Bastoy αποτελούν επίσης ένα σημαντικό κομμάτι της παραγωγικής διαδικασίας. Υπάρχουν 6 άλογα, της νορβηγικής φυλής Dølehest, τα οποία είναι δυνατά, ευέλικτα και συνεργάσιμα σε δουλειές όπως είναι το όργωμα, η μεταφορά ξυλείας από το δάσος στο πριονιστήριο και η μεταφορά εμπορευμάτων καθώς επίσης και ορισμένων επισκεπτών από και προς το πλοίο του νησιού.

Οι κρατούμενοι, μεταξύ άλλων, ασχολούνται καθημερινά με το τάσμα, το βούρτσισμα και την περιποίηση των αλόγων, τη συντήρηση των σταύλων, τις περιφράξεις και την εποπτεία των αλόγων εν γένει. Ο τρόφιμος Haarvald εργάζεται

με τη βοήθεια των έξι αλόγων του νησιού και δύο φορές την ημέρα πρέπει να πηγαίνει στο πλοίο που έρχεται από το λιμάνι του Horten, για να πάρει τα αγαθά και τα εμπορεύματα που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία της φυλακής και των εγκαταστάσεών της.

Αυτό όμως που πραγματικά προκαλεί ενδιαφέρον είναι το ότι οι κρατούμενοι, φροντίζοντας τα άλογα του νησιού, μαθαίνουν να γίνονται όλο και πιο υπεύθυνοι ως χαρακτήρες. Επίσης μπορούν στον ελεύθερό τους χρόνο να ιππεύουν τα άλογα και να κάνουν βόλτες. Ο Haarvald λέει χαρακτηριστικά : «Την Κυριακή το πρωί ανεβαίνω πάνω σε ένα άλογο και κατηφορίζω προς την παραλία, ο ήλιος μόλις έχει ανατείλει, τα πουλιά πετούν ψηλά στον ουρανό και μια φώκια παραπέρα έχει ξαπλώσει πάνω σ' έναν βράχο. Εκείνη τη στιγμή πρέπει να τιμηθείς για να θυμηθείς πού ακριβώς βρίσκεσαι».

Η δασοκομία και η κηπουρική δεν λείπουν από τις καθημερινές ενασχολήσεις των κρατουμένων. Παράγονται καυσόξυλα τα οποία πωλούνται στους κατοίκους του Horten, και οι κρατούμενοι ασχολούνται με την τοποθέτηση των καυσόξυλων σε σάκκους και με την ταξινόμησή τους σε παλέτες. Επίσης λειτουργούν δύο θερμοκήπια όπου παράγονται ντομάτες, αγγούρια, πιπεριές, πεπόνια και λαχανικά που προορίζονται για πώληση αλλά πρωτίστως για κάλυψη των αναγκών σίτισης της φυλακής.

Υπάρχουν, δε, πάρα αθλητισμού στα οποία οι κρατούμενοι ασχολούνται με τη φύτευση και τη φροντίδα των λουλουδιών, το κλάδεμα, το κούρεμα και τη συντήρηση του γκαζόν.

Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών

Το τεχνικό τμήμα ασχολείται με διάφορες εργασίες που είναι αναγκαίες για την καθημερινή λειτουργία των εγκαταστάσεων του νησιού, από την επισκευή και τη συντήρηση των κτηρίων μέχρι την καθαριότητα και την αποκομιδή των σκουπιδιών.

Στο τμήμα λειτουργεί το πριονιστήριο του νησιού και ένα μικρό εργαστήριο το οποίο παράγει διάφορα προϊόντα ξύλου που προορίζονται για πώληση και εσωτερική χρήση.

Λειτουργεί επίσης σχολείο εκμάθησης ξυλουργικών εργασιών και τεχνολογίας κτηρίων, που απασχολεί περίπου 20 κρατουμένους. Στόχος του συγκεκριμένου τμήματος είναι να αποκτήσουν οι κρατούμενοι δεξιότητες που θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν στην επαγγελματική τους ζωή, όταν θα έχουν πλέον αποφυλακιστεί.

Το Παντοπωλείο της Φυλακής

Το παντοπωλείο της φυλακής του Bastoy είναι ανοικτό τρεις μέρες την εβδομάδα, από
(Συνέχεια στην 7η σελ.)

Νέοι Ορίζοντες Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού (Το παράδειγμα της νησιωτικής φυλακής Bastoy της Νορβηγίας)

(Συνέχεια απ' την 6η σελ.)

τις 15:00 έως τις 18:00 μ.μ.

Οι τρόφιμοι που απασχολούνται στο κατάστημα αυτό εκπαιδεύονται σε όλα όσα απαιτείται να γνωρίζει κανείς για τη λειτουργία μιας τέτοιας μικρής επιχείρησης, όπως, παραδείγματος χάριν, στην παραγωγή, στη λήψη και τον έλεγχο των εμπορευμάτων, στην παρακολούθηση των αποθεμάτων, στην κοστολόγηση των προϊόντων, στη χρήση ταμειακών μηχανών, στις πωλήσεις, στην εξυπηρέτηση των πελατών, στην τάξη και την καθαριότητα του καταστήματος.

Τμήμα Θαλάσσιων Δραστηριοτήτων

Στο Bastoy υπάρχει επίσης ένα ναυτιλιακό τμήμα το οποίο απαρτίζεται από το πλοίο μεταφοράς επιβατών και οχημάτων MF "Vederøy", από το αλιευτικό σκάφος "Skreien" και από ένα γραφείο ναυτιλιακής εταιρείας. Το κύριο έργο του τμήματος είναι να εξασφαλίζει την ασφαλή μεταφορά των επιβατών και των προμηθειών από και προς το νησί.

Ετησίως το πλοίο MF "Vederøy" μεταφέρει περίπου 40.000 επιβάτες και 1000 οχήματα. Το τμήμα αποτελείται από 7 υπαλλήλους, μερικούς αναπληρωτές τους και περίπου 12 κρατούμενους.

Στο αλιευτικό σκάφος "Skreien" οι κρατούμενοι που ενδιαφέρονται παρακολουθούν, εκτός από τα μαθήματα βασικής εκπαίδευσης, και μια σειρά άλλων μαθημάτων που αφορούν τη λειτουργία και την πλοήγηση του σκάφους, τον τρόπο πρόσδεσής του στην προβλήτα, τη χρήση και συντήρηση των αλιευτικών εργαλείων και γενικώς μαθήματα ναυτικής τέχνης. Με το πέρας της εκπαίδευσής τους στο αλιευτικό σκάφος "Skreien", κάποιοι κρατούμενοι έχουν την δυνατότητα να απασχοληθούν και στο οχηματαγωγό και επιβατηγό πλοίο MF "Vederøy".

Τμήμα Μαγειρικής και Εστίασης

Στις κουζίνες της φυλακής του Bastoy παράγεται φαγητό για τους περίπου 120 τροφίμους του καθώς επίσης και για τους τροφίμους της

φυλακής του Horten. Το προσωπικό της κουζίνας απαρτίζεται από έναν σεφ, δύο μάγειρες και 8-10 τροφίμους.

Οι τρόφιμοι που επιθυμούν μπορούν δίπλα στον σεφ να μάθουν τη μαγειρική τέχνη και τα μυστικά της και να απασχοληθούν και αυτοί με τη σειρά τους στο μέλλον σε κάποιο εστιατόριο ως κανονικοί σεφ.

Τα Σχολεία Εκπαίδευσης στη Φυλακή του Bastoy

Οι κρατούμενοι που εκτίουν την ποινή τους στις νορβηγικές φυλακές έχουν τα ίδια δικαιώματα στην εκπαίδευση όπως και οι απλοί πολίτες. Στο Bastoy λειτουργεί σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το οποίο υπάγεται διοικητικά στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Horten.

Το σχολείο προσφέρει εκπαίδευση σε μαθήματα τα οποία θα φανούν χρήσιμα στη μελλοντική επαγγελματική ζωή των κρατουμένων, μόλις αυτοί αποφυλακιστούν. Υπάρχει αίθουσα εκμάθησης ηλεκτρονικών υπολογιστών, με πρόσβαση στο Διαδίκτυο, και ένας εργασιακός σύμβουλος έρχεται σε επαφή με τους κρατουμένους προκειμένου να καθορίσουν από κοινού το είδος της επαγγελματικής κατάρτισης που τους ταιριάζει περισσότερο για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Διδάσκονται ξένες γλώσσες, και υπάρχουν τμήματα, όπως είδαμε και παραπάνω, εκμάθησης ξυλουργικών εργασιών και ναυτικής τέχνης, καθώς επίσης τμήματα μηχανολογίας και διαχείρισης φυσικών πόρων στα οποία, όπως προαναφέραμε, οι κρατούμενοι μαθαίνουν να καλλιεργούν τη γη και να ασχολούνται με όσα σχετίζονται με αυτήν, όπως είναι η κτηνοτροφία, η δασοκομία και η μεταποίηση των προϊόντων τους.

Η Εκκλησία

Στο Bastoy υπάρχει εκκλησία η οποία λειτουργεί κάθε Κυριακή. Ο ιερέας μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας εξομολογεί τους κρατούμενους και προσπαθεί, συνεπικουρώντας το

έργο των κοινωνικών λειτουργών και των ψυχολόγων, να απαλύνει τον πόνο τους από τις συνέπειες των εγκληματικών τους πράξεων και της διάρκειας του εγκλεισμού τους στη φυλακή.

Η Βιβλιοθήκη

Στο Bastoy υπάρχει βιβλιοθήκη η οποία λειτουργεί καθημερινά ως δανειστική, με μια ευρεία γκάμμα βιβλίων, ταινιών, audiobooks, μουσικών cd, εφημερίδων και περιοδικών. Πίνοντας μια κούπα καφέ ή ένα φλυτζάνι τσάι, ο κρατούμενος μπορεί να απολαύσει την ανάγνωση και τη μελέτη ενός βιβλίου, και να εκτυπώσει από το φωτοτυπικό μηχάνημα της βιβλιοθήκης οτιδήποτε βρίσκει ενδιαφέρον.

Η Μονάδα Απεξάρτησης

Στη φυλακή του Bastoy λειτουργεί μονάδα απεξάρτησης για κρατούμενους που είναι εθισμένοι στα ναρκωτικά ή στο αλκοόλ. Η μονάδα ξεκίνησε να λειτουργεί στις 12/01/2009 και διαθέτει 8 δωμάτια. Το προσωπικό απαρτίζεται από τρία άτομα, έναν επικεφαλής της μονάδας, ο οποίος έχει προηγούμενη εμπειρία από ομάδες απεξάρτησης σε άλλες φυλακές, και δύο συμβούλους απεξάρτησης, με μεγάλη εμπειρία στην ψυχιατρική και σε θέματα εθισμού και θεραπείας στα ναρκωτικά και στο αλκοόλ. Στη μονάδα απεξάρτησης, μεταξύ άλλων, δουλεύουν θέματα όπως: στρατηγικές αντιμετώπισης του εθισμού, σχεδιασμός και προγράμματα απεξάρτησης και επανένταξης των κρατουμένων. Στόχος της μονάδας απεξάρτησης είναι η αποθεραπεία των κρατουμένων από τον εθισμό τους και η ενθάρρυνση της προσπάθειάς τους να μείνουν καθαροί από ουσίες και μετά την αποφυλάκισή τους, είτε αυτό συνεπάγεται τη νοσηλεία τους για κάποιο χρονικό διάστημα σε κάποια κλινική απεξάρτησης είτε, εφόσον έχουν απεξαρτηθεί, την ενίσχυση των επαγγελματικών τους ικανοτήτων με παράλληλη εύρεση εργασίας.

Στο Bastoy είναι παράνομο για τους τροφίμους να χρησιμοποιούν αλκοόλ, ναρκωτικά ή άλλες χημικές ουσίες και παρασκευάσματα που απα-

(Συνέχεια στην 8η σελ.)

Νέοι Ορίζοντες Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού (Το παράδειγμα της νησιωτικής φυλακής Bastoy της Νορβηγίας)

(Συνέχεια απ' την 7η σελ.)

γορεύονται από τον νόμο. Καθημερινώς η υπηρεσία προβαίνει σε δειγματοληπτικό έλεγχο ούρων από κρατούμενους τους οποίους επιλέγει τυχαία σε απροειδοποίητη χρονική στιγμή.

Ελεύθερος Χρόνος

Στον ελεύθερό τους χρόνο οι κρατούμενοι του Bastoy ασχολούνται με μια μεγάλη γκάμα ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων όπως :

- Ψάρεμα
- Ποδόσφαιρο
- Βόλεϋ
- Πινγκ-πόνγκ
- Γυμναστήριο με πλήρη εξοπλισμό μηχανημάτων
- Σολάριουμ
- Ποδηλασία
- Αναρρίχηση
- Τηλεκατευθυνόμενο μηχανοκίνητο μοντελισμό
- Κολύμπι
- Ιππασία
- Τρέξιμο (ατομικό και ομαδικό)
- Πεζοπορία κάνοντας τον γύρο του νησιού, απολαμβάνοντας την όμορφη χλωρίδα και πανίδα
- Παρακολούθηση ταινίας σε κινηματογραφική αίθουσα προβολών
- Μπιλιάρδο
- Συμμετοχή σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες εκτός της φυλακής
- Εβδομαδιαία διοργάνωση διαλέξεων, σεμιναρίων, διαφόρων εκδηλώσεων και συναυλιών.
- Τέλος, κάθε χρόνο, την περίοδο του χειμώνα στο Bastoy διοργανώνεται διαγωνισμός άλματος σκι στον οποίο συμμετέχουν τόσο οι τρόφιμοι όσο και οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι του νησιού.

Οι Αρμονικές Σχέσεις των Κρατούμενων με τους Σωφρονιστικούς Υπαλλήλους της Φυλακής του Bastoy

Για τους 35 σωφρονιστικούς υπαλλήλους του νησιού αυτό που έχει μεγάλη σημασία είναι ο διάλογος και η ανάπτυξη της εμπιστοσύνης με τους κρατούμενους. Οι υπάλληλοι και οι κρατούμενοι καλούν ο ένας τον άλλον με τα μικρά

τους ονόματα και, όπως λέει χαρακτηριστικά ένας σωφρονιστικός υπάλληλος: «Εδώ, κύριος στόχος μας είναι να αναπτύξουμε με τους κρατούμενους του νησιού σχέσεις εμπιστοσύνης και να δουλέψουμε κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μην χρειαστεί, απ' τη στιγμή που θα αποφυλακιστούν, να εκδηλώσουν νέες παραβατικές συμπεριφορές και να καταλήξουν εκ νέου στη φυλακή. Σκοπός μας είναι να νιώσουν οι κρατούμενοι ένα είδος υπερηφάνιας για ό,τι έχουν κατορθώσει να κάνουν κατά το διάστημα της παραμονής τους στο νησί. Προσπαθούμε να βοηθήσουμε τους κρατούμενους να αντιμετωπίσουν προβλήματα όπως η βία, τα ναρκωτικά, και να επανασυνδεθούν με τις οικογένειές τους».

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι μια νέα εκτεταμένη μελέτη, που πραγματοποιήθηκε από ερευνητές σε όλες τις σκανδιναβικές χώρες, αποκαλύπτει ότι ο μέσος όρος υποτροπής αποφυλακισμένων στην Ευρώπη είναι περίπου 70-75 τοις εκατό. Στη Δανία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία ο μέσος όρος είναι 30 τοις εκατό. Στη Νορβηγία είναι 20 τοις εκατό, ενώ το Bastoy, με ποσοστό μόλις 16 τοις εκατό, έχει το χαμηλότερο ποσοστό υποτροπής αποφυλακισμένων στην Ευρώπη. Φυσικά, η Νορβηγία είναι μία από τις πλουσιότερες, πιο αραιοκατοικημένες και πιο σταθερές χώρες του κόσμου, με πληθυσμό μόνο πέντε εκατομμυρίων, και ο πληθυσμός των φυλακών της ανέρχεται περίπου σε 3.500 κρατούμενους, το χαμηλότερο ποσοστό στην Ευρώπη πλην της Ισλανδίας.

Εντούτοις όμως αποτελεί άξιο λόγου ο τρόπος συμπεριφοράς της χώρας αυτής απέναντι στους κρατούμενους της, όπου παρότι υπάρχουν όλοι οι τύποι των φυλακών, ακόμα και υψίστης ασφαλείας, δεν παραβλέπει να δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για την ομαλή επανένταξη των κρατούμενων στην κοινωνία - κάτι που πιστοποιεί από μόνη της η ύπαρξη της φυλακής του Bastoy και άλλων καταστημάτων κράτησης προσανατολισμένα προς αυτό τον σκοπό.

Οικογενειακές Επισκέψεις

Οι φυλακισμένοι έχουν στη διάθεσή τους τουλάχιστον μία τρίωρη επίσκεψη την εβδομάδα και, όπως συμβαίνει σε όλο το νορβηγικό σωφρονιστικό σύστημα, επιτρέπονται και οι «προσωπικές σχέσεις» με τους επισκέπτες. Οι τρόφιμοι με μικρά παιδιά επιτρέπεται να δέχονται ολόήμερες επισκέψεις από τις συζύγους και τις φίλες τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο πρώτο τεύχος του περιοδικού νέος Ερμής ο Λόγιος (Ιανουάριος-Απρίλιος 2011, σελ. 205-224) δημοσιεύτηκε μελέτη του συναδέλφου μας και συντάκτη του περιοδικού Οιονεί Κρατούμενος, Νικολάου Βαρβατάκου, που παρουσιάζει ενδελεχώς τον θεσμό των Οικογενειακών Επισκέψεων και την ανάγκη καθιέρωσής του στην ελληνική σωφρονιστική νομοθεσία. Όπως αναφέρεται σε

ένα σημείο της μελέτης του, η καθιέρωση των Οικογενειακών Επισκέψεων θα μπορούσε να συμβάλει καθοριστικά όχι μόνο στην ομαλή διαβίωση και συμβίωση των κρατουμένων κατά τη διάρκεια της κράτησής τους αλλά και στην επιτυχή κοινωνική τους επανένταξη μετά την έκτιση της ποινής τους. Λαμβανομένου υπ' όψιν ότι οι επισκέψεις αυτές σφυρηλατούν στερεότερους συζυγικούς και οικογενειακούς δεσμούς και ότι η ύπαρξη τέτοιων δεσμών καθιστά έναν πρώην κατάδικο λιγότερο επιρρεπή στο ενδεχόμενο διάπραξης νέου αδικήματος, και κατά συνέπεια μιας νέας φυλάκισης, το συμπέρασμα που συνάγεται είναι ότι οι Οικογενειακές Επισκέψεις μπορούν πράγματι να οδηγήσουν σε μείωση των ποσοστών εγκληματικής υποτροπής και μείωση της εγκληματικότητας εν γένει.

Ο Θεσμός των Αγροτικών Φυλακών στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η νομοθετική εισαγωγή του θεσμού των αγροτικών φυλακών γίνεται με τον νόμο ΓΠΛΖ' της 23ης Νοεμβρίου 1911, αλλά τα πρώτα αγροτικά καταστήματα κράτησης αρχίζουν να λειτουργούν το 1925 (Βλ. Αρχιμανδρίτου, 2000:393&431). Με το Διάταγμα της 10.07.1925 περί κανονισμού των αγροτικών φυλακών οργανώνονται οι πρώτες αγροτικές φυλακές στην Τίρυνθα, στην Κασσαβέτεια και στο νησάκι Βίδο της Κέρκυρας, και ακολουθεί η ίδρυση αγροτικών φυλακών στην Άσσο Κεφαλληνίας (1927), στην Αγία Κρήτης (1929) και στην Κασσάνδρα Χαλκιδικής (1930) (Βλ. Κουράκης, 2009:248). Σήμερα, λειτουργούν οι αγροτικές φυλακές Αγιάς, Κασσάνδρας, Τίρυνθας και το Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων (ΑΣΚΑ) Κασσαβέτειας. Τα καταστήματα αυτά, όμως, αντιμετωπίζουν προβλήματα στον τρόπο λειτουργίας τους, στη στελέχωση και στις υλικοτεχνικές υποδομές τους, και απέχουν πάρα πολύ από τον οικολογικό και ανθρωπιστικό προσανατολισμό της φυλακής του Bastoy.

Οι Απόψεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τις Αγροτικές Φυλακές

Ο νυν Υφυπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Γεώργιος Πεταλωτής, σε συζήτηση για το σωφρονιστικό σύστημα της χώρας μας και των συνθηκών διαβίωσης των κρατούμενων που πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 12 Ιανουαρίου 2012 στην Ολομέλεια της Βουλής, ανέφερε τα εξής για τα Αγροτικά Καταστήματα Κράτησης της χώρας μας:

«...Δεν μπορούσα να διανοηθώ ότι όταν μιλάμε για εναλλακτικούς τρόπους έκτισης, όταν μιλάμε για διαφορετική πλέον μεθόδευση στο σωφρονιστικό σύστημα, για διαφορετικές μεθόδους, είναι τόσο παρατημένα και εγκαταλειμμένα αυτά τα ζητήματα των αγροτικών φυλακών, όπου έχουμε αγροτικές φυλακές που θα μπορούσαν να είναι οι οδηγοί, οι leaders-ας μου επιτραπεί η έκφραση-του σωφρονιστικού συστήματος και να υπάρχει ένα χάος, μια εγκατάλειψη, με εκτάσεις πολύ ωραίες, με εκτάσεις πολύ μεγάλες, με εγκαταστάσεις όμως απαρχαιωμένες και κυρίως με ένα σύστημα το οποίο

(Συνέχεια στην 9η σελ.)

Νέοι Ορίζοντες Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού (Το παράδειγμα της νησιωτικής φυλακής Bastoy της Νορβηγίας)

(Συνέχεια απ' την 8η σελ.)

είναι απαξιωμένο και εγκαταλειμμένο. Και εκεί πραγματικά στις συναντήσεις που κάνουμε με τον Γενικό Γραμματέα της σωφρονιστικής πολιτικής, τον κ. Σκανδάμη, είπαμε ότι το πιο αυτόνοτο είναι να βάλουμε μέσα στις αγροτικές φυλακές αυτούς οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν. Δηλαδή, τα γεωπονικά πανεπιστήμια, τις γεωπονικές σχολές της χώρας, τις κτηνιατρικές σχολές, να αναλάβουν να δημιουργήσουν πιλοτικά προγράμματα που θα τους παρέχει η αγροτική φυλακή, αλλά και οι κρατούμενοι, στους οποίους θα πρέπει να δώσουμε κίνητρο να πάνε στις αγροτικές φυλακές, γιατί αυτή τη στιγμή δυστυχώς δεν υπάρχουν κίνητρα, έτσι ώστε να ανυψώσουμε και να εξυψώσουμε τον θεσμό».

Οι Θέσεις της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων Ελλάδος για τις Αγροτικές Φυλακές

Η Ομοσπονδία Σωφρονιστικών Υπαλλήλων Ελλάδος (Ο.Σ.Υ.Ε.) κατάρτισε το 2010 ένα διεκδικητικό πλαίσιο για τη βελτίωση της λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης και του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας μας όπου, μεταξύ άλλων, ο νυν πρόεδρος της, κ. Σπύρος Καρακίτσος, και ο νυν Αντιπρόεδρος και Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων, κ. Αντώνης Αραβαντινός (ο οποίος ασχολήθηκε αρκετές φορές στο παρελθόν με το θέμα αυτό), επισημαίνουν τα προβλήματα των αγροτικών καταστημάτων κράτησης και προβαίνουν σε μια σειρά προτάσεων για τη βελτίωση και την αναμόρφωσή τους. Ακολουθεί το κείμενο των προτάσεων της Ο.Σ.Υ.Ε. για τα αγροτικά καταστήματα κράτησης:

Ανασυγκρότηση των Αγροτικών Φυλακών και Ανάδειξη του Ρόλου τους

«Οι αγροτικές φυλακές, ο πλέον πρωτοποριακός θεσμός στο σωφρονιστικό σύστημα της χώρας ως παγκόσμια μάλιστα πρωτοτυπία, έχει καταντήσει απλά μηχανισμός απόσβεσης των ποινών των κρατουμένων και τίποτα άλλο. Μακριά από πλάνα, στόχους και εγκαταλελειμμένες από τεχνικά μέσα, στελέχωση με προσωπικό και με απόντα κάθε μορφής έλεγχο παραγωγής, λειτουργίας, διαχείρισης κ.λπ. Τα αγροτικά καταστήματα έχουν καταντήσει φαντάσματα των εαυτών τους. Πρέπει λοιπόν να ανασυγκροτηθούν, να εξοπλιστούν και να γίνεται ουσιαστικός προγραμματισμός καλλιέργειών. Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στις βιολογικές καλλιέργειες, την ορνιθοτροφία, την κτηνοτροφία και την καλλιέργεια των απαραίτητων προϊόντων για τη σίτιση των ζώων. Όλες οι παραπάνω καλλιέργειες και ασχολίες είναι αρκούντως προσοδοφόρες και μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση των δαπανών. Αν, δε, όπως προτείνουμε, κατασκευαστούν και λειτουργήσουν σε κάθε αγροτική φυλακή οργανωμένα και με βιολογικούς καθαρισμούς σφαγεία, το κόστος των οποίων μπορεί να αποσβεστεί από την παραγωγή σύντομα,

μπορούμε να αξιοποιήσουμε ακόμα περισσότερο την ορνιθοτροφία και την κτηνοτροφία. Αν όπως πάλι προτείνουμε τα σφαγεία αυτά να λειτουργήσουν με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια για την κάλυψη των αναγκών της κτηνοτροφίας για κάθε νομό που λειτουργούν, τότε όχι μόνο θα μειωθούν σημαντικά οι δαπάνες, αλλά θα υπάρξουν και κέρδη που θα μας επιτρέψουν να ξεκινήσουμε, πειραματικά έστω, την επ' αμοιβή εργασία των κρατουμένων που θα εργάζονται σε αυτές.

Για την αξιοποίηση των αγροτικών φυλακών προτείνουμε επίσης την εγκατάσταση σε μέρος των εκτάσεών τους που δεν προσφέρονται για καλλιέργεια ή σε όποιους άλλους χώρους κριθούν κατάλληλοι, την εγκατάσταση ηλιακών ή αιολικών πάρκων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, που θα χρησιμοποιείται για την κάλυψη των αναγκών τους και το πλεόνασμά της να διατίθεται στο εμπόριο. Δεν πρέπει να μας αφήνει επίσης αδιάφορους η μελλοντική καλλιέργεια βιοκαυσίμων προϊόντων ως απόλυτα επικερδής μελλοντική επένδυση. Και οι δύο παραπάνω προτάσεις με τις απαραίτητες μελέτες μπορούν να υλοποιηθούν σύντομα.

Τέλος, σε μια χώρα σαν τη δική μας που ο αγροτικός τομέας αποτελεί σημαντικό κομμάτι του ΑΕΠ και ο πληθυσμός που ασχολείται με αυτό μεγάλος, οι αγροτικές φυλακές πρέπει και μπορούν να λειτουργήσουν ως οιονεί γεωπονικές σχολές με πειραματικές καλλιέργειες, μολιτισμούς και άλλες γεωργικές δραστηριότητες».

Το Μήνυμα του Οικολογικού Ανθρωπισμού της Φυλακής του Bastoy

Οι υπεύθυνοι της φυλακής του Bastoy δεν πιστεύουν ότι οι εγκληματίες γίνονται καλύτεροι άνθρωποι αν τους επιβάλλει η Πολιτεία μια μακρά και σκληρή τιμωρία. Εάν δοθεί βήμα-βήμα στους κρατούμενους η δυνατότητα να γίνουν υπεύθυνα άτομα και να αναπτύξουν τον σεβασμό απέναντι στον εαυτό τους, στους συνανθρώπους τους και στο περιβάλλον, τότε οι πιθανότητες να ενταχθούν ομαλά στους κόλπους της κοινωνίας και να κάνουν μια νέα αρχή στη ζωή τους είναι πολύ μεγαλύτερες.

Συμπεράσματα-Προτάσεις

Το μήνυμα του Οικολογικού Ανθρωπισμού της φυλακής του Bastoy πηγάζει μέσα από τα κύρια χαρακτηριστικά της Οικοφιλοσοφίας. Η Οικοφιλοσοφία σημαίνει έμπρακτη κατάφαση στις ανθρώπινες αξίες, στη φύση, στην ίδια τη ζωή, και δέχεται πάνω απ' όλα την υπευθυνότητα του ατόμου. Όπως λέει ο Η. Skolimowski «Η αυτεξουσιότητα και η αυτονομία του ατόμου πρέπει να αποκατασταθούν έτσι ώστε το άτομο να μπορεί να δώσει νόημα στην άσκηση των δικαιωμάτων και των ευθυνών του. Ένα μεγάλο ποσοστό από τις πράξεις βίας που βλέπουμε στην κοινωνία μας είναι αποτέλεσμα της άκαρπης προσπάθειας των ανθρώπων ν' αναλάβουν ευθύνες και πρωτοβουλίες. Ανήμποροι να κάνουμε

κάτι σημαντικό με δική μας πρωτοβουλία, βρίσκουμε διέξοδο σε παθολογικές μορφές συμπεριφοράς: στη βία, στην καταστροφή, στον βιασμό».

Τα τελευταία χρόνια η φυλακή του Bastoy έχει προσελκύσει τα φώτα της δημοσιότητας από όλο τον κόσμο, και όχι άδικα. Όπως είδαμε και πιο πάνω, στο νησί λειτουργούν από τις πιο σύγχρονες παραγωγικές μονάδες στον τομέα της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της δασοκομίας. Οι κρατούμενοι, πέραν των παραπάνω τμημάτων, έχουν τη δυνατότητα να απασχολούνται και να εκπαιδεύονται στον τομέα των θαλάσσιων δραστηριοτήτων, της μαγειρικής και των τεχνικών υπηρεσιών.

Τα κίνητρα που δίνει η φυλακή στους κρατούμενους, ώστε οι τελευταίοι να θέλουν να έρθουν σε αυτή και να εκτίσουν το υπόλοιπο της ποινής τους, είναι άκρως δελεαστικά. Πρώτα απ' όλα, ο χώρος διαμονής των κρατουμένων δεν θυμίζει καθόλου φυλακή. Οι τρόφιμοι ζουν σε μικρά ξύλινα σαλέ όπου ο καθένας έχει τον δικό του χώρο. Κατά κάποιον τρόπο, είναι σαν να ζουν σε δικό τους σπίτι στην εξοχή και να απασχολούνται σε δουλειές του αγροκτήματός τους. Έτσι, δεν υπάρχουν τριγύρω κάγκελα που να θυμίζουν στον κρατούμενο τον εγκλεισμό του στη φυλακή, με αποτέλεσμα να του δημιουργείται μια αίσθηση ελευθερίας και εξοικείωσης με την καθημερινή ζωή την οποία θα αντιμετώπισει μετά την αποφυλάκισή του.

Είναι χαρακτηριστικό επίσης το εύρος των δραστηριοτήτων με τις οποίες μπορεί να ασχοληθεί στον ελεύθερό του χρόνο ένας κρατούμενος, γεγονός που τον κάνει να μην πλήττει, να αισθάνεται σε μεγάλο βαθμό ελεύθερος, να χαλαρώνει και να περνά την ώρα του δημιουργικά, τονώνοντας την ψυχολογία του και αποβάλλοντας βίαιες συμπεριφορές που μπορεί να είχε αποκτήσει λόγω του εγκλεισμού του και του συγχρωτισμού του με πολλούς κρατούμενους σε μια συμβατική φυλακή.

Επιπλέον, οι Αρχές του νησιού και οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι οικοδομούν σχέσεις εμπιστοσύνης με τους κρατούμενους και τους βοηθούν στο να αναπτύξουν την υπευθυνότητά τους και τις ικανότητές τους. Οι οικογενειακοί δεσμοί που ενισχύονται μέσω των οικογενειακών επισκέψεων, η μονάδα απεξάρτησης που λειτουργεί στο Bastoy, καθώς επίσης και τα επαγγελματικά εφόδια που αποκτούν οι κρατούμενοι από τα σχολεία εκπαίδευσης του νησιού, δίνουν παραπάνω κίνητρα στο να συνεχίσουν να εκτίουν την ποινή τους εκεί.

Η χώρα μας, χωρίς αμφιβολία, περνάει μία από τις πιο δύσκολες περιόδους στην ιστορία της, με την οικονομική κρίση να ταλαιπωρεί το σύνολο του ελληνικού πληθυσμού. Η οικονομική κρίση όμως δεν πρέπει να αποτελέσει άλλοθι για την απαξίωση της οποιασδήποτε κοινωνικής πολιτικής και των κοινωνικών προγραμμάτων στον τομέα των φυλακών.

Η επανένταξη των κρατουμένων πρέπει να ξεκινάει μέσα από τα σωφρονιστικά καταστήματα, πριν από την αποφυλάκιση του κρατούμενου, και να συνεχίζεται αμέσως μετά την αποφυλάκισή

(Συνέχεια στην 10η σελ.)

Νέοι Ορίζοντες Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού (Το παράδειγμα της νησιωτικής φυλακής Bastoy της Νορβηγίας)

(Συνέχεια απ' την 9η σελ.)

του. Αυτό σημαίνει ότι ο κρατούμενος, παράλληλα με τον εγκλεισμό του, πρέπει να παρακολουθεί όλα εκείνα τα απαραίτητα προγράμματα που θα του προσφέρουν ψυχολογική υποστήριξη, θα τον βοηθήσουν να απαλλαγεί από οποιαδήποτε εξάρτηση, θα ενισχύσουν τον αυτοσεβασμό του και τον σεβασμό απέναντι στους συνανθρώπους του και στο περιβάλλον, θα τον μορφώσουν και θα τον καταρτίσουν επαγγελματικά ούτως ώστε να μπορέσει εργασιακά να σταθεί στα πόδια του μόλις αποφυλακιστεί, και θα τον προετοιμάσουν να ξεκινήσει μια νέα ζωή απαλλαγμένη από οποιαδήποτε μορφή παραβατικότητας.

Η παραπάνω έρευνα ελπίζω να αποτελέσει το εφαλτήριο για κάτι πρακτικό και άμεσο: τη μετατροπή των τεσσάρων αγροτικών καταστημάτων κράτησης σε Πρότυπες Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού. Τα καταστήματα αυτά, τα οποία θα λειτουργούν σύμφωνα με τις δομές και τα προγράμματα της φυλακής του Bastoy, θα αποτελούν τον τελικό σταθμό στην έκταση της ποινής ενός κρατουμένου και θα του ενσταλάξουν όλες εκείνες τις αξίες και ικανότητες που θα τον κάνουν καλύτερο άνθρωπο, μειώνοντας κατά πολύ τις πιθανότητες να προβεί

σε νέες παραβατικές πράξεις. Ας μην ξεχνάμε ότι το Bastoy αποτελεί μια νησιωτική αγροτική φυλακή, κάτι που σημαίνει ότι και στην Ελλάδα μας, που διαθέτει το μεγαλύτερο σύμπλεγμα νησιών στον κόσμο, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν παρόμοιες νησιωτικές Αγροτικές Φυλακές Οικολογικού Ανθρωπισμού στα πλαίσια μιας καλύτερης μελλοντικής επανενταξιακής πολιτικής.

Η μελέτη αυτή δεν θα μπορούσε να κλείσει καλύτερα παρά με τα λόγια του Γκαίτε, ο οποίος λέει: «όταν μεταχειρίζεσαι τον άνθρωπο όπως είναι, τον υποτιμάς. Όταν τον μεταχειρίζεσαι όπως θα έπρεπε να είναι, τον εξυψώνεις».

Διαδικτυακές Πηγές

<http://www.bastoyfengsel.no/>
<http://www.bastoythemovie.com/>
<http://www.dailymail.co.uk/home/moslive/article-1384308/Norways-controversial-cushy-prison-experiment--catch-UK.html>
<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4125865,00.html>
<http://www.ecofriend.com/entry/world-s-first-eco-friendly-prison-a-green-retreat-in-disguise/>
<http://www.kriminalomsorgen.no>
<http://oikosofia.blogspot.com/>

http://www.osye.org.gr/arxeiadb/diekdikitiko%20teliko%20ypografes_pdf_fb66053c9b4b3f6326ca62b47eabb398.pdf

<http://www.pilegrim.no/news.php?id=1155372567>
http://www.treehugger.com/files/2007/08/strange_but_true_prison.php

Βιβλιογραφικές Πηγές

Αρχιμανδρίτου Μ., 2000, Η Ανοικτή Έκταση της Ποινής, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα
 Κουράκης Ν., 2009, Ποινική Καταστολή, Μεταξύ Παρελθόντος και Μέλλοντος, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα

Skolimowski H., 1984, Οικοφιλοσοφία, καινούργια τακτική για τη ζωή, Αθήνα, Κάλβος

Βαρβατάκος Ν. «Η καθιέρωση του θεσμού των Οικογενειακών Επισκέψεων στην ελληνική σωφρονιστική νομοθεσία και η σημασία του για την κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων», νέος Ερμής ο Λόγιος, τεύχος 1ο, Ιανουάριος-Απρίλιος 2011.

Πρακτικά Βουλής (Ολομέλεια), 12/01/2012, Συζήτηση επί της Εκθέσεως της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής «για την εξέταση του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας και των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων», ΙΓ΄ Περίοδος Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, Σύνοδος Γ΄, Συνεδρίαση ΝΘ΄.

Όταν η προκατάληψη καταργεί την επανένταξη

Το σύγχρονο ελληνικό σωφρονιστικό σύστημα, πέραν του κύριου σκοπού του να «σωφρονίσει» και όχι να τιμωρήσει, προβλέπει στις διαδικασίες του την ομαλή επανένταξη στο κοινωνικό σύνολο εκείνου που έχει εκτίσει την ποινή του. Παρ' όλα αυτά, παρατηρούμε πως η διαδικασία επανένταξης σπανίως πετυχαίνει τον σκοπό της, αργά ή γρήγορα τα άτομα αυτά βρίσκονται ξανά στον χώρο της παρανομίας και καταλήγουν εκ νέου σε κάποιο σωφρονιστικό ίδρυμα, αποκαλύπτοντας την αποτυχία του συστήματος. Το πρόβλημα της αποτυχίας επανένταξης δεν έγκειται μόνο στην αδυναμία του συστήματος να λειτουργήσει συντονισμένα δημιουργώντας τις κατάλληλες υλικές και κοινωνικές συνθήκες, αναδεικνύει και τα αντανάκλαστα κοινωνικού αποκλεισμού της ελληνικής κοινωνίας, η οποία αδυνατεί να αποδεχτεί στους κόλπους της τον αποφυλακισμένο.

Η τάση που κατά καιρούς έχει παρατηρηθεί στο κοινωνικό σώμα να αντιμετωπίζει με δυσπιστία και καχυποψία τον αποφυλακισμένο, ακόμα κι αν ο ίδιος με τη συμπεριφορά του αποδεικνύει το αντίθετο, αποτελεί -ενδεχόμενως- το μείζον εμπόδιο για την ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων ή για τη διατήρηση των υπαρχουσών. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν η δυσπιστία αυτή δημιουργείται ως προς το εκάστοτε άτομο ή ως προς την αποτελεσματικότητα του ίδιου του θεσμού του σωφρονιστικού συστήματος.

Όποια κι αν είναι η απάντηση, γεγονός είναι πως ατομικά ο αποφυλακισμένος αντιμετωπίζει προβλήματα αποδοχής σε τρία βασικά επίπεδα. Ειδικότερα, στο επίπεδο της οικογένειας οι σύζυγοι δύσκολα δέχονται επιστροφή των συζύγων που έχουν εγκλεισθεί. Συνήθως ο γάμος λύνεται πριν από την απόλυση του εγκλειστού. Αντιθέτως, εκείνοι που αποδέχονται πιο εύκολα τον απο-

φυλακισμένο είναι οι γονείς του. Στο επίπεδο του ευρύτερου κοινωνικού κύκλου η δυσκολία δεν έγκειται τόσο στο να δεχτούν το άτομο πίσω όταν επιστρέψει, αλλά στο να το αποδεχτούν όταν το πρωτογνωρίζουν μετά τον εγκλεισμό του. Τελευταίο και σημαντικότερο επίπεδο είναι αυτό της αγοράς εργασίας. Οι εργοδότες παρουσιάζονται αρκετά αρνητικοί στο να εμπιστευθούν και να προσλάβουν στη δουλειά τους κάποιον πρώην κρατούμενο. Έτσι ο αποφυλακισμένος αντιμετωπίζει δύο βασικά προβλήματα στο πλαίσιο της επανένταξής του, πρώτον αυτό της επιβίωσης κι έπειτα αυτό της συναισθηματικής απομόνωσης.

Ο κοινωνικός στιγματισμός στην ελληνική κοινωνία αναπαράγεται και διαιωνίζεται δημιουργώντας κοινωνικές ομάδες «απόκληρων». Αποθαρρύνει το άτομο στην προσπάθειά του να επιστρέψει δυναμικά (ή ενεργά) και με αξιοπρέπεια στην κοινωνική ζωή. Πολύ συχνά αυτή η συνθήκη λειτουργεί σαν μια «αυτοεκπληρούμενη προφητεία», καθώς το άτομο απορρίπτει ενσυνείδητα πλέον το σύστημα που το θέτει στο περιθώριο και ταυτίζει τον ίδιο του τον εαυτό με το περιθώριο. Συνεπώς, όχι απλά δεν επανεντάσσεται, αλλά πολύ σύντομα επανέρχεται στην παρανομία, εκμηδενίζοντας τόσο την προσπάθεια που έχει καταβάλει εντός των σωφρονιστικών ιδρυμάτων, όσο και ακυρώνοντας την προοπτική επανένταξής του.

Όσο άρτια λοιπόν κι αν είναι δομημένο σε θεωρητικό επίπεδο το έργο της μετασωφρονιστικής μέριμνας, είναι καταδικασμένο να ακόπτεται, και οι διαδικασίες της να μην επιφέρουν τελικά την αρμονική επανένταξη, αν δεν αναστοχαστούμε όλοι μαζί τις κοινωνικές προκαταλήψεις και προϋδεάσεις μας, θέτοντας ως προτεραιότητα την αλλαγή της προσωπικής μας

στάσης και συμπεριφοράς.

Η προετοιμασία της κοινωνίας να αποδέχεται την επανένταξη των πρώην κρατουμένων μπορεί να επιτευχθεί με συντονισμένα βήματα ενημέρωσης, με την ευαισθητοποίηση σε θέματα ένταξης και με την καλλιέργεια πνεύματος αλληλεγγύης για όλα τα μέλη της κοινωνίας. Η διαδικασία αλλαγής των στερεοτυπικών συμπεριφορών σε θέματα επανένταξης στο πλαίσιο μιας σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας είναι χρονοβόρα και επίπονη, όμως κρίνεται απολύτως απαραίτητη και απαιτεί την επαγρύπνηση όλων μας.

Η ενημέρωση για τις διαδικασίες, τα προγράμματα επανένταξης, τον στόχο και τις πρακτικές που ακολουθούνται από το σύστημα, όπως και η προβολή θετικών εικόνων από άτομα που με δυσκολίες κατέκτησαν τον στόχο τους και επανήλθαν βελτιωμένα στην κοινωνία, θα απομάκρυναν την άγνοια και τα αισθήματα φόβου και δυσπιστίας που αυτή γεννά. Για τον λόγο αυτό, κρίνεται αναγκαία μια οργανωμένη επικοινωνιακή κίνηση υπό τη μορφή καμπάνιας στα Μ.Μ.Ε. (τηλεόραση, ραδιόφωνο, οργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης), ώστε το μήνυμα να διαδοθεί σε ένα ευρύ και ετερογενές κοινό. Για τον σκοπό αυτό, το επικοινωνιακό υλικό δεν απαιτείται να παραχθεί με υψηλό χρηματικό κόστος, ειδικά εν μέσω οικονομικής κρίσης, αλλά με σωστή κατανομή και χρήση των δυνατοτήτων μας, με σύμμαχο την καλή διάθεση και τις έξυπνες ιδέες, ώστε ναβάλουμε ένα μικρό λιθαράκι για τη βελτίωση της εικόνας και της ουσίας της διαδικασίας επανένταξης.

Χαραλάμπος Εύη
Φιλόλογος & Επικοινωνιολόγος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΒΟΛΗ

Αισθάνομαι σαν έμβρυο.
Μέσα στο σκοτάδι της φυλακής φτάνουν μερικές φορές σε εμένα ήχοι από την εξωτερική ζωή. Χαρές και λύπες έρχονται στα αυτιά μου, μέσω περιγραφών. Δε βιώνω τα γεγονότα που τις προκαλούν. Απλά, νιώθω τις συνέπειες.

Προσπαθώ να θυμηθώ πώς είναι να ζεις.
πώς ήταν...

Σαν ένα έμβρυο που έχει προϋπάρξει σε προηγούμενη ζωή.

Μετενσαρκωμένο πλέον, προσπαθεί να υποψιαστεί το πώς περίπου θά' ναι μετά τη γέννα... την απελευθέρωση... την αποφυλάκιση...

Στην αρχή του εγκλεισμού μου –όπως το έμβρυο στα πρώτα στάδια της σύλληψής του- βρέθηκα στο μηδέν...

Άρχισα λίγο – λίγο την αναδόμηση... από το πρώτο κύτταρο.

Μέσα από δυσκολίες άρχισα να ανασυντάσσω το σώμα και το πνεύμα μου.

Προκαλούσα εμετούς και ζαλάδες στη μανούλα.

Αποστροφή, προβλήματα και ερωτήματα στην κοινωνία...

Γιατί; Πώς; Πότε;

Το έμβρυο τώρα μεγάλωσε...

Το εφετείο πλησιάζει και η ανυπομονησία να ζήσω είναι απεριόριστη. Θέλω επιτέλους να βγω από αυτήν την κοιλιά και να αγκαλιάσω τα σώματα που' χουν τα στόματα που βγάζουν τις θερμές φωνές, οι οποίες με στηρίζουν αυτά τα τέσσερα χρόνια που κρατούμαι.

Να τα στηρίξω κι εγώ.

Να τους προσφέρω κι εγώ.

Όχι με άλλα λόγια, αλλά με πράξεις.

Επιτέλους... Όχι άλλα λόγια.

Όχι άλλα λόγια.

Με βαρέθηκα κι εγώ ο ίδιος...

Η κάθε μου φράση αρχίζει με το «όταν», συνδυασμένο με το υποθετικό «εάν» και συνοδευόμενο πάντα από το, εκνευριστικό πλέον, «θα...».

Σαν ένας πολιτικός, έχω αναλωθεί σε εξαγγελίες και προγραμματικές δηλώσεις... όνειρα... υποσχέσεις... για μια ζωή που θα έρθει ... όταν έρθει... εάν έρθει...

Κουράστηκα.

Βαρέθηκα.

Με βαρέθηκα...

Μα είπα να περιμένω. Έχω δώσει στον εαυτό μου μία παράταση αναμονής μέχρι το εφετείο. Εκεί θα ξαναγεννηθώ – εάν ξαναγεννηθώ.

Όταν θα ξαναγεννηθώ, θα είναι ωραία!

Θέλω να προσφέρω. Θέλω να χαρώ και να λυπηθώ, βιώνοντας ο ίδιος τα γεγονότα.

Θέλω να ζήσω.

Η γέννα (το εφετείο) έχει προγραμματιστεί από τον γυναικολόγο για τον προσεχή Δεκέμβριο.

Μακάρι να πάνε όλα καλά. Να μπορέσω να βγω.

Αλλιώς... εάν κριθεί ότι δεν πρέπει... ότι δεν είμαι έτοιμος να βγω...

τότε θα χρειαστεί να περιμένω άλλα 12 χρόνια...

Σα μια αποτυχημένη απόπειρα εκταφής, κατά την οποία διαπιστώνεται ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η σήψη του άψυχου σώματος, και ο νεκροθάφτης καλείται να το ξαναθάψει...

Ίσως χρειαστεί να ξαναμπώ λοιπόν στον ομαδικό τάφο των ζωντανών – νεκρών για άλλα 13 χρόνια...

... Γιατί;

Είναι βέβαιο ότι μετά από τόσο καιρό (τέσσερις Ολυμπιάδες) δεν θα καταφέρω να επανενταχθώ...

Ας το πει η κοινωνία σε αυτή την περίπτωση ξεκάθαρα... με τη σκληρή γλώσσα που το λέει η φύση, όταν –μέσω της φυσικής επιλογής- θεωρεί αναγκαίο να αποβάλει κάποιους προβληματικούς οργανισμούς, σκοτώνοντάς τους.

Κάτι τέτοιο βέβαια δεν θα με χαροποιούσε, μα θα ήταν τουλάχιστον ειλικρινές.

Τι σωφρονισμός και πράσινα άλογα;

Κι αν ακόμη αποδεχτούμε ότι, μετά από τόσο καιρό εγκλεισμού, θα βγω σωφρονισμένος, τι να το κάνω όταν δε θα μου' χει μείνει χρόνος,

όταν δε θα μου' χει μείνει ψυχή για να ζήσω;

Εάν η γέννα δεν έρθει στην ώρα της, τότε το έμβρυο σαπίζει.

Οι εξοντωτικές ποινές ουσιαστικά -ας μην κρυβόμαστε- ισοδυναμούν με κοινωνική αποβολή.

Δικαίωμά της της κοινωνίας να θέτει νόμους και συνέπειες πράξεων, όπως αυτή κρίνει σωστό. Να μην ισχυρίζεται όμως ότι αυτό το κάνει με σωφρονιστική διάθεση...

Με διάθεση παραδειγματικής τιμωρίας, ίσως... ώστε να βλέπουν τα άλλα μέλη τις συνέπειες της κακής πράξης και να μην την κάνουν -όχι από σεβασμό στην αξία του καλού, μα από φόβο.

Μα για το μέλος που έκανε το λάθος, αυτή η μάνα δεν δείχνει την παραμικρή στοργή.

Προτιμάει να μην το γεννήσει. Απλώς, επειδή η ηθική της δεν της επιτρέπει να το σκοτώσει, το βάζει στο ψυγείο, μέχρι να συντελεστεί η αργή σωματική και πνευματική του σήψη. Είναι ένας πλάγιος, περισσότερο επίπονος και μη ειλικρινής τρόπος διαχρονικής απόρριψης.

Ας μην κρυβόμαστε:

Πώς περιμένουμε να επανενταχθεί κανείς, όταν δε θα μπορεί να εργαστεί;

Πώς να σταθεί στα πόδια του;

Η ηλικία του, προχωρημένη... το ποινικό του μητρώο, βεβαρημένο... οι πρώην συνάδελφοί του θα έχουν εξελιχθεί, όσο αυτός θα είναι έγκλειστος. Θα έχουν προχωρήσει τόσο τεχνικά, όσο και κοινωνικά, δημιουργώντας νέες εργασιακές σχέσεις, νέες ευκαιρίες.

Αυτός μάλλον θα έχει αποκοπεί, χάνοντας τις τεχνικές του δυνατότητες και τις γνωριμίες του. Μα, ακόμα και στην καλύτερη περίπτωση, αυτός

θα έχει μείνει στάσιμος.

Πώς λοιπόν να τους συναγωνιστεί στην αναζήτηση εργασίας;

(Ειδικά μάλιστα με τα δεδομένα της πολύ δύσκολης σημερινής –πόσο μάλλον της αυριανής- εποχής).

Ας μην κρυβόμαστε:

Πώς περιμένουμε να ξαναενωθί και να ξανααγκαλιάσει τα φιλικά του πρόσωπα (εάν του έχει απομείνει κανένα, αντέχοντας στη φθορά του χρόνου) με υγιή τρόπο;

Ο άνθρωπος αυτός θα είναι άρρωστος.

Τι να πει στα παιδιά του όταν θα βγει;

«Γεια σας... είμαι αυτή η γραφική φωνή που σας φώναζε εναγωνίως “Σας αγαπώ! Είστε η ζωή μου!”, μέσα από το σύρμα του τηλεφώνου... Είμαι ο μπαμπάς σας... Ελάτε να σας αγκαλιάσω και να σας προσφέρω...».

Κι εκείνα θα τον κοιτάζουν με απορία...

Θα είναι πια ενήλικα και θα έχουν τραβήξει πια τον δικό τους, ανεξάρτητο δρόμο...

Κι ούτε πιστεύω ότι κανένας νομοθέτης ή δικαστής νομίζει ότι κάποιος που αγγίζει τη σύντροφό του για πρώτη φορά μετά από δεκαπέντε ή είκοσι χρόνια εγκλεισμού, είναι δυνατό να μπορέσει να τη στηρίξει.

Όλα αυτά τα καταπιεσμένα δάκρυα τόσων ετών, που δε βρήκαν χώρο να κυλήσουν, θα κάνουν πολύ δύσκολη την ανθρώπινη - αμφίδρομη σχέση. Όσο κι αν το επιθυμεί, όσο κι αν έχει καταφέρει να αντέξει και να επιβιώσει γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, ο άνθρωπος αυτός θα έχει ξεχάσει τον τρόπο.

Θα έχει ξεχάσει να δίνει και να παίρνει...

να προσφέρει και να δέχεται.

Θα έχει ξεχάσει να ζει με άλλους...

...να ζει με αγάπη.

Σε εμένα λοιπόν -εάν δεν πάει «καλά» το εφετείο-,

(και σε όλους εκείνους -που δεν έχουν πάει «καλά» τα εφετεία και αντιμετωπίζουν εξοντωτικές ποινές εγκλεισμού-),

Κοινωνία, μην υποκρίνεσαι. Πέτα το προσωπίο σου.

Μάνα, μην κρύβεσαι.

Δεύτερη φορά εσύ δε θέλεις να με γεννήσεις.

Πονάει, μα άσε με τουλάχιστον να βλέπω την αλήθεια...

ότι είμαι «και ζωντανός ακόμα μέσα στον τάφο»...

ότι είμαι κι άλλος ένας «ζωντανός – νεκρός», ο οποίος, κι αν ακόμη κάποτε καταφέρει να περπατάει ελεύθερος,

θα περπατάει μόνος.

ΚΑΤΣΙΛΑΜΠΡΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Καταγραφή γεγονότων παρά του μύθου

(Συνέχεια απ' την 1η σελ.)

καθένα μας ξεχωριστά και να υπάρξουν θεαματικά αποτελέσματα.

Προάγοντας συνεχώς τη συνεργασία και δίνοντας έμφαση στην ομαδικότητα, με το χρόνο θα έχουμε καταφέρει να δημιουργήσουμε μια πολύ δυνατή, φρέσκια ομάδα με όρεξη για δουλειά και δημιουργία.

Η κάθε εποχή σίγουρα είχε τις δικές της προκλήσεις και τις μοναδικές εκείνες δυσκολίες που

τη χαρακτήριζαν. Η εποχή μας δεν μπορώ να πω ότι υπερτερεί έναντι άλλων, ούτε ότι υπολείπεται των προηγούμενων. Σίγουρα όμως αυτό που διαθέτει το προσφέρει σε έντονο βαθμό και, αν κάτι μας καλεί να κάνουμε, είναι να λάβουμε την πρόταση θέση και στάση απέναντί της και όχι να δεχόμαστε παθητικά αυτά που συμβαίνουν.

Τέλος, για τους πιο τολμηρούς ανοίγει ένα παράθυρο στον χρόνο, προκαλώντας αυτούς που δεν μπορούν να ξεφύγουν από το πεπρωμένο τους και ασχολούνται με τα κοινά να αναζητήσουν

το κατάλληλο πλήρωμα, ώστε να δώσουν τις απαραίτητες μάχες και να αποκτήσουν το χρυσόμαλλο δέρας.

Χρυσόμαλλο δέρας που συμβολίζει τη διατήρηση της εξουσίας. Εξουσία και δύναμη που πρέπει να έχει στις μέρες μας η εργατική τάξη, για να αντέξει τις επιθέσεις που υφίσταται.

**ΚΟΓΕΡΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ
Κ.Κ. ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ**

Η γωνιά της τέχνης

Δεδομένο

Έτσι μόνο μπόρεσες, λάθη που δεν όρισες,
εύκολα ή δύσκολα, τώρα να μου τα πεις
για γόπα που πάτησες και αμέσως περπάτησες,
όσο και αν φώναζα, μην με αρνηθείς.

Έδωσα δικαίωμα μα όλο το ματαίωνα
ήμουν ένα τίποτα, δίχως αγκαλιά.
Όμως τα κομμάτια μου στου μυαλού την άκρη
μου,
στη ζωή μου φώναξαν όλα δανεικά.

Κέρδισες ή έχασες, δεν το ξέρω εγώ
ξέρει το τσιγάρο σου, στην κάφτρα του αν μένω.
Και αν φωτιά με κράτησες με τα Σ' αγαπώ,
για μια γυναίκα τίποτα δεν είναι δεδομένο.

Κάθε βράδυ έμοιαζε τέλος που δεν σ' ένοιαζε,
για την κάθε ώρα μου ζήτημα τιμής.
Πώς να πω σεβάστηκες την καρδιά που κράτη-
σες,
είναι βλέπεις, τελικά, ζήτημα τιμής.

Κοσμάς Σαββίδης

ΝΤΟΥΕΤΟ

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ

Κοίτα... χαράζει, κι όμως είμαστε μαζί.
Δεν με νοιάζει, δε με πνίγουν τα «γιατί»...
Νοιώσε μόνο στη στιγμή μας **ΑΝΤΡΑΣ**
πως γιορτάζει η σιωπή μας,
τώρα μόνο οι καρδιές έχουν φωνή.

Και αν έχεις κλέψει τα φεγγάρια να ντυθώ,
μέσα σ' ένα τύλιξέ με να χαθώ. **ΓΥΝΑΙΚΑ**
Είσαι εδώ, αλήθεια/ψέμα δεν με νοιάζει,
ως το τέρμα, τη ζωή μου απ' τα μάτια σου θα
πιω.

Θα στο πω μια φορά τελευταία.
Σ' αγαπώ, ιστορία παλιά
τα φιλιό σου με κάψαν μοιραία,
κι έχω μάθει να πίνω φωτιά.

Δεν υπήρξες ποτέ απουσία, **ΜΑΖΙ**
ήσουν πάντα τις νύχτες εδώ.
Της καρδιάς μου μεγάλη και μία
προσευχή, επιτέλους σε ζω...
Επιτέλους... σε ζω.

Πιάσε το χέρι μου και πάρε με αγκαλιά,
να υπάρχω σε αυγές, δειλινά **ΑΝΤΡΑΣ**
στη σκιά σου μόνο να' μαι πόσο πόνεσα θυμά-
μαι,
άδειο σώμα στην αγάπης τα σκαλιά.

Στο μεθυσμένο ουρανό σου θα κρυφτώ.
Πού υπάρχουν τα θαύματα να βρω.
Δεν με νοιάζουν τα παλάτια, **ΓΥΝΑΙΚΑ**
στα δικά σου μονοπάτια
αγγιξέ μου τις πληγές, να γιατρευτώ.

Κοσμάς Σαββίδης

Μας στέλνουνε στις φυλακές
όλους για να θαφτούμε,
ποτέ τους δεν σκεφτήκανε
έξω πότε θα βγούμε.

Αν έχουμε οικογένειες
ποτέ τους δεν σκεφτήκανε,
κι αυτούς που συντηρούσαμε
μαζί μ' εμάς θαφτήκανε.

Χωρίς δουλειά, χωρίς λεφτά,
χωρίς φαί και σπίτι,
έτσι μας καταντήσανε
σε τούτο τον πλανήτη.

Να ξέρουν είναι άδικο
όλο αυτό που κάνουν,
λίγο ακόμα θέλουμε
όλους να μας τρελάνουν.

Στο τέλος όμως και αυτούς
κάποιος θα τους δικάσει,
τότε θα καταλάβουνε
τι έχουμε περάσει.

Ταμπακάκης Ευάγγελος του Ιωάννη

Edward Reginald Frampton
«Δεν κάνουν οι πέτρινοι
τοίχοι μια φυλακή,
ούτε τα σιδερένια κάγκελα
ένα κλουβί» 1908
(Ελαιογραφία σε καμβά)

Στη φυλακή' ναι το κορμί
μα ο νους μου είναι κοντά σου,
το νόμο και τα σίδερα
νικάει η αποθυμιά σου.

Διακόσοι τόνοι σίδερο
κι αν με κρατούν μακριά σου,
εγώ τα λιώνω και τα σπω
για να βρεθώ κοντά σου.

Αν είναι πέτρα τηνε σπω,
σίδερο το λυγίζω,
μα τη μπατέρμη μοναξιά
δε τηνε νταγιατιζώ.

Τις πόρτες κι αν αμπάρωσαν
και μέσα με κλειδώσαν,
το σώμα μου κρατήσανε
και την ψυχή μου δώσαν.

Ταμπακάκης Ευάγγελος του Ιωάννη

Έξω υπάρχει ανέχεια
μεγάλη ανεργία
το κράτο μάς κατάντησε
γεμάτους δυστυχία.

Μας φτάσαν στ' αποχώρητο
να ζούμε μες στο ψέμα
αυτοί να πίνουν θέλουμε
απ' το δικό μας αίμα.

Κόβουνε επιδόματα
μαζί και τις συντάξεις,
πετάνε λίγα ψίχουλα
και λένε να τα φτάξεις.

Ψηφίζουν ό,τι θέλουμε
κάνουν αυτοί κουμάντο,
κι όλοι απάνω στη Βουλή
την είδανε κομάντο.

Τάζουνε νομοσχέδια
και τίποτα δεν κάνουν,
γιατί σκοπό το βάλανε
όλους να μας πεθάνουν.

Τον κόσμο τον κατάντησαν
να ζει σε μαύρο χάλι
και' χουν το θράσος να ζητούν
να τους ψηφίσουν πάλι.

Όλοι τρακόσοι στη Βουλή
τρων με χρυσά πηρούνια
κι όλους εμάς αφήνουνε
να φάνε τα μαμούνια.

Μπαρούτι όλους μας κάνανε,
θέλουνε να μας φάνε,
γι' αυτό και θέλω να τους πω
αί σιχτίρ να πάνε.

Ταμπακάκης Ευάγγελος του Ιωάννη

Η γωνιά της τέχνης

ΠΑΓΚΑΚΙ-ΤΡΑΠΕΖΑ-ΑΥΛΩΝΑ

Μου είπαν έφταναν δύο λεπτά, για να' μπω με δυο φίλους στην τράπεζα. Μπορεί να' μουνα 17, κορώνα – γράμματα είπα θα τα' παιζα.

Θα τα πάρω από αυτούς που μας τα παίρνουν και με τόκους και με δάνεια μας δένουν.

Μια τράπεζα στη μέση στο Παγκράτι, από μικρός την είχα βάλει αυτή στο μάτι. Για κάτι τόκους άρπαξε το πατρικό μου σπίτι κοιμόμουν σε παγκάκι και μ' έλεγαν αλήτη.

Σ' αυτή την τράπεζα που είναι στη Δαμάρεως, μ' ένα πιστόλι οπλισμένος να κρατώ, μπήκα, με μάζεψαν και να' μαι στη Λουκάρεως, δυο μπάτσοι μάρτυρες μου λεν θα δικαστώ. Θα πω στον πρόεδρο, μάς πήρανε το σπίτι, καταδικάστε με μα μη με λέτε αλήτη.

Μπήκα μέσα όπως έκαναν και άλλοι, μου' χε φύγει το μυαλό απ' το κεφάλι. Δύο λεπτά ήταν στ' αλήθεια αρκετά, δύο τσάντες ΚΡΑΤΑΓΑ γεμάτες με λεφτά.

Ένα φρουρό είχα στην πλάτη κολλημένο ήρθε σ' εμένα γιατί μ' είδε τρομαγμένο οι φίλοι φώναζαν να τον πυροβολήσω και θα' ταν εύκολο για να την κοπανήσω. Ήταν δίπλα μου, τον είχα του χεριού μου ήτανε όμως ο πατέρας κολλητού μου.

Όσοι το χρήμα προσκυνούν μόνο αυτοί σκοτώνουν

όπως οι τράπεζες τα πάντα ισοπεδώνουν δεν γίνεται τις τράπεζες εγώ να δικαιώσω ποτέ εγώ για χρήματα, ποτέ δεν θα σκοτώσω.

Δυο χρόνια τώρα στην Αυλώνα φυλακή απ' το παράθυρο κοιτώ στην εθνική. Θα πας εκεί, μου είχαν πει, για το καλό σου μα να προσέχεις πιο πολύ τον διπλανό σου. Φαϊ, δωμάτιο με στρώμα στο κρεβάτι μα νοσταλγώ ακόμα εκείνο το παγκάκι.

Αραβαντινός Αντώνης

ΟΦΕΙΛΕΙΣ

Στο λυκόφως της ζωής μου ψηλαφώντας να καταλάβω προσπαθώ τα νέα ήθη ζει κανείς μόνο το φόβο κατακτώντας αλλιώς μετέωροι θα είναι νέοι μύθοι.

Δεν είναι ίδιες όπως λεν' οι εποχές σωστό για σήμερα μα αύριο θα' ναι λάθος κι όσοι θα κρύψουν στο θυμό τις ενοχές θα' χουν μπερδέψει την αγάπη με το πάθος.

Ποτέ η εκδίκηση δεν φέρνει αρμονία μόνο για λίγο σε βοηθά για να ξεχάσεις λεπτή γραμμή που οδηγεί στην τυραννία πέρα από τούτη τη γραμμή να μην περάσεις.

Θα' σουν ζωή δίχως αλήθειες μόνο ψέματα ένα μουσείο με όλο κέρνα εκθέματα ό,τι από μόνο του δεν ζει και δεν κινείται είναι η χαρά του ισχυρού και υποκινείται.

Οφείλεις να ξέρεις τι διακυβεύεται με άγνοια και φόβο κανείς δεν πορεύεται για να νικήσουμε τους φόβους τους δικούς μας ας επιστρέψουμε λοιπόν στους εαυτούς μας.

Φεύγω μακριά απ' τη λεγεώνα των σκιών κοίτα να δεις που γίναμε όλοι μια αρένα εγώ δεν είμαι βασιλιάς δαχτυλιδιών ούτε γραμμή για να περνάν επάνω τρένα.

Αραβαντινός Αντώνης

ΕΞΑΡΤΗΣΗ

Άδεια ζωή γεμάτη πίκρες μόνο λάθη μοιάζω καράβι τσακισμένο ένα ναυάγιο μια διαδρομή που περισσέψανε τα Πάθη δεν βρίσκω λόγους για να κάνω πια κουράγιο.

Σαν μια ζαριά της μοίρας ζωή χαμένη μοιάζει ο πόνος σαν τον κόσμο, είναι απέραντος λίγη ευτυχία και αυτή αγορασμένη και εγώ στημένος στη γωνιά μόνος και απένταρος.

Μπερδεμένες νότες στο μυαλό χορεύουν οι παραισθήσεις του καπνού αλλού με ταξιθεύουν της προσμονής ο πυρετός εικόνα παγωμένη φαντάζει πια η έξοδος μια πόρτα σφραγισμένη.

Αραβαντινός Αντώνης

Το Κάθαρμα της Γης (πεζογράφημα)¹

του Νικολάου Βαρβατάκου

Χαίρετε, άνθρωποι.

Μην απορείτε που σας απευθύνω τον λόγο.

Με γνωρίζετε. Πάντα με γνωρίζατε. Δεν με θυμάστε προς στιγμήν, αλλά θα καταλάβετε ποιος είμαι – αν συνεχίσετε την ανάγνωση. Λυπάμαι, αλλά φοβάμαι πως αν σας αποκαλύψω την ταυτότητά μου, δεν θα διαβάσετε αυτά που σας έχω γράψει. Βλέπετε, με μισείτε κι εσείς – κι ασ μη σας πείραξα ποτέ. Με έχετε δει ελάχιστα φορές, αλλά με αποστρέφεστε. Παρ' όλο που είμαι δειλός και σας αποφεύγω. Και παρ' όλο που όσες φορές έκανα κακό στους ανθρώπους, το έκανα γιατί αναγκάστηκα. Κι επειδή είμαι κι εγώ θύμα. Ίσως το μεγαλύτερο που υπάρχει.

Εγώ είμαι, το Κάθαρμα της Γης. Με βαραίνει η μεγαλύτερη κατάρα από τότε που φάνηκε ζωή στον κόσμο που έφτιαξε ο δίκαιος Θεός σας... Από τότε που η όμορφη γη γέμισε με πλάσματα, άπειρων χρωμάτων, άπειρης ποικιλίας, άπειρων μεγεθών, άπειρης ομορφιάς... Πλάσματα που βλέπουν το φως του Ήλιου, που ερωτεύονται, που έχουν πατρίδα, που απολαμβάνουν τη χαρά της συνύπαρξης με πλάσματα διαφορετικά από αυτά... Πλάσματα που ζουν χωρίς φόβο. Πλάσματα που αγαπήσατε και αγαπάτε. Πλάσματα που μπορείτε να αγαπήσετε.

Πλάσματα διαφορετικά από εμένα... Διότι εγώ, το Κάθαρμα της Γης, δεν ζω τις χαρές

που ζουν τα άλλα πλάσματα.

Η κατάρα που με βαραίνει συνδυάζει όλες τις κατάρες που έπληξαν, κατά καιρούς, τους ομοίους σας.

Πλανιέμαι και περιφέρομαι σαν τον Περιπλανώμενο Ιουδαίο, παρ' όλο που οι απόγονοί του έπαψαν κάποτε να διώκονται, ενώ οι δικοί μου θα διώκονται απηνώς, μέχρι να σβήσει ο Ήλιος.

Ναι, ο Ήλιος... Τον ξέρω μόνο σαν όνομα – γιατί δεν τον βλέπω ποτέ. Βλέπετε, κουβαλάω στην πλάτη μου και την κατάρα που βάραινε κάποτε έναν φανταστικό ομοίο σας, από μια χώρα του βορρά – Τρανσυλβανία, αν θυμάμαι καλά, την έλεγαν... Κι εγώ, όπως κι αυτός, φοβάμαι το φως του Ήλιου και το αποφεύγω.

Αλλά με μια διαφορά... Εκείνος βρήκε κάποτε τη λύτρωση.

Εγώ δεν θα τη βρω ποτέ. Δεν θα υπάρξει λύτρωση. Θα κρύβομαι στο διηνεκές, αιώνια τρομοκρατημένος, κυνηγημένος από τους ομοίους σας και από όλους τους άλλους – ακόμα και από τους ομοίους μου. Βρώμικος και ελεεινός, παρά τη θέλησή μου, θα τριγυρίζω στις άθλιές σας χωματερές, τυραγνισμένος από αιώνια πείνα και αναζήτηση... Η σάρκα μου θα αποτελεί ενδιάθετο νοσηρών παρασίτων, που σας βασάνισαν, όπως βασανίζουν κι εμένα. Όμως αυτά είναι αόρατα, δεν τα βλέπετε... Εμένα βλέπετε μόνο, γι' αυτό με σιχαίνεστε.

Φαίνεται, είναι στη φύση σας να σιχαίνεστε μόνο ό,τι εμπίπτει στο εύρος του ματιού και του μυαλού σας... Να βρίσκετε εξιλαστήρια θύματα όλους αυτούς που νομίζετε εσείς ότι ευθύνονται για τα δεινά σας, χωρίς να ευθύνονται στ' αλήθεια... Έτσι, απλώς για να κρύψετε τις δικές σας αμαρτίες, τα δικά σας παράσιτα.

Σ' εσάς μιλάω, άνθρωποι! Μ' ακούτε;

Σπιλώσατε το όνομά μου, κάνοντάς το συνώνυμο της προδοσίας, όπως σπιλώνετε καθημερινά και το σώμα μου... Με εκπορνεύσατε, πειραματιζόμενοι με τη σάρκα μου για δικό σας όφελος, κλείνοντάς με σε μικροσκοπικά κελιά, ίδια κλουβιά, χαρίζοντάς μου αργούς και επώδυνους θανάτους... Το μαρτύριο που κατά καιρούς χαρίσατε σε ομοίους σας ωχρία μπροστά στο μαρτύριο που επιφυλάσσετε σ' εμένα. Ξέρετε γιατί;

Διότι το μαρτύριο εκείνων των ομοίων σας κάποτε έληξε, διότι η μνήμη τους δικαιώθηκε, διότι το ίδιο το μαρτύριο αποκηρύχθηκε. Διότι ζητήσατε από την ψυχή τους συγγνώμη.

Εμένα με αιχμαλωτίζετε και με εξοντώνετε και κανείς ομοίός σας δεν κάνει λόγο γι' αυτό. Τίποτα δεν σπάει την ένοχη σιωπή σας για τα μαρτύρια που ζω εγώ, το Κάθαρμα της Γης. Τίποτα δεν θα δικαιώσει τη μνήμη μου.

Και ας θυσιάζομαι για σας, για τη ζωή σας,

(Συνέχεια στην 14η σελ.)

Η γωνιά της τέχνης

Το Κάθαρμο της Γης (πεζογράφημα)¹

του Νικολάου Βαρβατάκου

(Συνέχεια απ' την 13η σελ.)

την ευημερία και τη σωτηρία σας... Σαν τους Μεσσίες και τους Προφήτες, τους οποίους κάποτε οι όμοιοί σας σκότωσαν σαν αγρίμια, αλλά μετά λάτρεψαν σα θεούς... Εμένα, όχι μόνο δεν θα με λατρέψετε ποτέ, αλλά θα ριγείτε με αποστροφή, και μόνο στο άκουσμα του ονόματός μου...

Δεν φταίτε όμως εσείς για όλα αυτά. Δεν κατηγορώ εσάς, κι ας είστε αχάριστοι. Τον Δημιουργό μου και Δημιουργό σας κατηγορώ, αν υπάρχει... Για τους περισσότερους από τους ομοίους σας, υπάρχει. Τον ευχαριστούν καθημερινά για τα καλά που τους προσφέρει, μάλιστα έχουν το θράσος να του ζητούν και περισσότερα...

Εγώ για ποιο πράγμα να τον ευχαριστήσω; Που με καταδίκασε να περιπλανιέμαι στο σκοτάδι; Που με έκανε θύμα όλων των ενοίκων της όμορφης γης σας; Που με μετέτρεψε σε άντρο παρασίτων; Που με άφησε μόνο μου;

Γιατί μου συνέβησαν όλα αυτά; Γιατί όλα αυτά σ' εμένα;

Σκεφτείτε τις θεωρίες που επινόησαν οι όμοιοί σας, ή τις θεωρίες που επινοήσατε εσείς οι ίδιοι, και απαντήστε μου: γιατί;

Γιατί έμεινα μόνος μου, φοβισμένος και ελεεινός;

Είμαι μόνος μου. Αυτή είναι και η μεγαλύτερη κατάρα μου... Μια κατάρα που μόνο ένα φανταστικό έκτρωμα, που έπλασε κάποτε το μυαλό μιας ομοίας σας, κουβαλούσε... Ένα εκτρωματικό πλάσμα που το όνομά του ξεκινούσε από Φρ...

– δεν θυμάμαι ακριβώς... Ναι, αυτό το πλάσμα είναι το μόνο που θα πρέπει να είχε τη μορφή μου – τη μόνη μορφή που θα του ταίριαζε. Τη μόνη μορφή που θα ταίριαζε καλύτερα στους δικούς σας φόβους, στους δικούς σας εφιάλτες...

Διότι εκεί βρίσκομαι εγώ – στους εφιάλτες σας.

Μήπως ξεχάσατε ότι κάποτε η φαντασία ενός ομοίου σας με έκλεισε σε έναν μυστηριώδη «θάλαμο 101»...;

Ίσως το θυμάστε.

Αυτό που δεν θυμάστε, που δεν γνωρίζετε καν, είναι ότι για μένα, το Κάθαρμο της Γης, ολόκληρος ο κόσμος είναι ένας «θάλαμος 101»...

Πείτε μου, άνθρωποι, ύστερα από όσα σας είπα... Με λυπηθήκατε; Με συμπαθήσατε καθόλου; Θα θέλατε να είστε στη θέση μου;

Καταλάβατε ποιος είμαι; Μήπως υποπτεύεστε ότι είμαι εγώ; Μήπως δεν θέλετε να το παραδεχτείτε ότι είμαι εγώ αυτός που σκέφτεστε;

Εγώ είμαι, το Κάθαρμο της Γης.

Ο Αρουραίος.

Φανταστείτε να εμφανίζομαι μπροστά σας, με την καφέ ή μαύρη γούνα μου, να τσιρίζω και να πηδών πάνω σας, απλώς και μόνο για να παίξουμε...

Πώς αισθάνεστε; Εξακολουθείτε να με λυπάστε; Η υποφώσκουσα συμπάθειά σας για μένα, αυτή που νοιώθατε πριν σας αποκαλυφθώ – την έχετε ακόμα;

Εγώ είμαι, το Κάθαρμο της Γης. Ο Αρουραίος. Το μεγαλύτερό σας θύμα και ο συλλογικός σας εφιάλτης.

Αν κάποτε ψάξετε να με βρείτε, για να μου ζητήσετε συγγνώμη, ή για να μου μεταφέρετε τη συγγνώμη του θεού σας, ξέρετε πού θα με βρείτε...

Στους υπονόμους και στα απόβλητα. Στους καταυλισμούς και στις χωματερές. Στα κελιά και στα κλουβιά. Στα ρείθρα και στα περιθώρια. Στα απλανή βλέμματα και στην τρυπημένη σάρκα κάποιων ομοίων σας...

Εγώ είμαι, το Κάθαρμο της Γης. Ο αιώνιος «Άλλος»...

Σας ζητώ συγγνώμη που σας έκανα κακό, όποτε σας έκανα κακό. Δεν το ήθελα... Σας ζητώ συγγνώμη που σας έκανα να νοιώσετε άσχημα, όταν μάθατε ή καταλάβατε ποιος είμαι...

Μ' ακούτε, άνθρωποι;

Αυτά είχα να σας πω...

Πείτε μου, αλήθεια... Τώρα που μάθατε ποιος είμαι...

Έχετε κι άλλους εχθρούς σαν εμένα;

Τους αποστρέφεστε όσο εμένα;

Αναρωτηθήκατε γιατί;

Αισθανθήκατε ποτέ όπως αισθάνονται...;

Σημειώσεις

1) Το παρόν πεζογράφημα δημοσιεύθηκε αρχικά (ακριβώς όπως παρατίθεται ανωτέρω) από τον συγγραφέα του, Νικόλαο Βαρβατάκο, στον διαδικτυακό τόπο με τίτλο «ποιητική γωνιά» (<http://spartinos.ning.com>) την 1η Μαΐου 2011, με το ψευδώνυμο Lontas.

Μιζέρια: μια ψυχολογική έννοια

(Συνέχεια απ' την 1η σελ.)

Σε αυτό συμμετέχει και η δική του αντίληψη καθώς, όντας κοινωνικό υποκείμενο, δεν μπορεί παρά να συμμερίζεται τις επικρατούσες απόψεις της εποχής του, ως ένα βαθμό τουλάχιστον, αφού φιλτράρονται και από την άμεση εμπειρία του.

Εσωτερικεύοντας τις αρνητικές αντιλήψεις περί φτώχειας, χάνει τη θέση του. Έτσι, από τη δυσκολία να καλύψει τις ανάγκες της επιβίωσης, καταλήγει στην κακομοιριά (κακή μοίρα) και τη μιζέρια. Η κατάθλιψη εγκαθιδρύεται με συναισθήματα αυτοκατηγορίας, ανικανότητας, αδυναμίας και απαξίωσης του εαυτού.

Η μιζέρια έχει μεγάλο ψυχικό πόνο. Είναι οδυνηρή γιατί δεν αφορά μόνο την ανεύρεση της τροφής, στέγης, ρούχων, αλλά κυρίως γιατί επιφέρει μια κακή εικόνα εαυτού και προκαλεί συναισθήματα αφορήτα, ιδιαίτερα ντροπή.

Η ταυτότητα πλήττεται λοιπόν δραματικά. Συνέπειες αυτής είναι η εγκαθίδρυση της απελπισίας και η παθητικότητα. Εξαιτίας αυτών των χαρακτηριστικών, η μιζέρια - ως ψυχολογική πραγματικότητα - μειώνει σημαντικά τις πιθανότητες εξόδου από τη φτώχεια.

Ο Γιάννης Αγιάννης καταφέρνει τελικά να μπει στον ίσιο δρόμο. Να φύγει από την παρανομία (στην οποία είχε υποπέσει εξαιτίας της ανάγκης επιβίωσης αρχικά και αργότερα εξαιτίας του στιγματισμού του ως κλέφτης - όταν κλέβει το σπίτι του ιερέα που είναι ο μόνος που δέχεται να τον φιλοξενήσει μετά την έξοδό του από τη φυλακή) και να ανέλθει κοινωνικοοικονομικά. Αποκτά κύρος και δύναμη.

Σε αυτή τη μεταστροφή του μοχλός της αλλαγής φαίνεται να είναι η στάση του ιερέα, ο οποίος όχι μόνο δεν τιμωρεί τον Αγιάννη για την πράξη του, αλλά τον καλύπτει στην αστυνομία. Αργότερα ακολουθεί ένας διάλογος μεταξύ τους που μαζί με τη στάση του ιερέα λειτουργεί ως καταλύτης.

Εδώ ερχόμαστε σε επαφή και με την έννοια της συγχώρεσης, ως υπάρχει χώρος για το μαζί (συν+χώρος). Η μιζέρια ένα από τα δεινά που φέρει είναι η αποπροσωποποίηση του υποκειμένου. Το υποκείμενο εργαλειοποιείται, χάνει το πρόσωπό του. Ιδιαίτερα στη φτώχεια και στην ανεργία ο άνθρωπος νοιώθει άχρηστος - μη χρηστικός, λες και πρόκειται για ένα γρανάζι ή κατασβίδι...

Η αλλαγή του Αγιάννη έχει να κάνει με το ότι ξαναβρίσκει το πρόσωπό του μέσα από τη συνάντησή του με τον ιερέα. Ο ιερέας αναγνωρίζει ότι έχει βρεθεί στην παρανομία λόγω φτώχειας κι όχι εξαιτίας άλλων «φυσικών» αιτιών και γονιδίων.

Η φτώχεια ασχημαίνει τον άνθρωπο. Τα ρούχα του δεν ανανεώνονται, είναι φθαρμένα. Τα μαλλιά του δεν φροντίζονται σε κομμωτήρια ή κουρεία. Τα δόντια του πέφτουν και δεν φροντίζονται γιατί δεν έχει πρόσβαση σε βασικές ιατρικές υπηρεσίες.

Η συνεχής ενασχόληση με την αναζήτηση για την κάλυψη βασικών αναγκών, δεν αφήνει χρόνο για πνευματική καλλιέργεια ή σκέψη για άλλα θέματα. Έτσι, αναγκαστικά υπάρχει και μια έκπτωση στο γνωστικό επίπεδο.

Από την άλλη, η κοινωνία συνεχώς τονίζει την κοινωνική ανισότητα, ακόμη και οι ίδιοι οι θεσμοί των πιο ανεπτυγμένων χωρών.

Έτσι, οι ατελείωτες ουρές στα συσσίτια, στα γραφεία αλλοδαπών για την ανανέωση της άδειας παραμονής, σε οργανισμούς πρόνοιας, καταδεικνύουν την απουσία σεβασμού της κοινωνίας προς τους φτωχούς. Η αναμονή είναι ένα από τα πολλά δείγματα εξουσίας καθώς δεν αναγνωρίζεται ότι ο χρόνος αυτού που περιμένει έχει αξία.

Ασπίδα ενάντια στη μιζέρια είναι ένα ισχυρό εγώ. Ένα ισχυρό εγώ δεν θα καμφθεί εύκολα στην αναμέτρησή του με το βλέμμα του άλλου. Η ταυτότητα του στην κρίση αυτή δεν θα υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις. Θα αποφευχθεί η ψυχική αναπηρία, αφού η παθητικότητα δεν θα βρει έδαφος για να εγκατασταθεί. Δεν θα σταματήσει η ελπίδα κι άρα ούτε η δράση για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής. Το βλέπουμε συχνά στις θεραπείες, όπου μέσα σε καιρούς ανεργίας και οικονομικής κρίσης τα μέλη των ομάδων καταφέρνουν να βρίσκουν δουλειά και όσο περισσότερο έχουν ενδυναμωθεί ψυχικά, τόσο περισσότερο οι δουλειές που βρίσκουν είναι αξιόλογες.

Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητη η διάσωση των δημοσίων δομών που παρέχουν ψυχοθεραπευτικές υπηρεσίες στους μη έχοντες. Μπορούν κι αυτές με τον τρόπο τους να βοηθήσουν στην ανάκαμψη της οικονομίας ζωντανεύοντας την ελπίδα των απελπισμένων. Αλλά και οι ιδιώτες, όσοι μπορούμε, νομίζω ότι έχει έρθει ο καιρός να διαθέσουμε κάποιες λίγες ώρες από το εβδομαδιαίο πρόγραμμά μας σε εθελοντική εργασία με άτομα που κινδυνεύουν να εγκλωβιστούν στη μιζέρια.

(αναδημοσίευση από τον ιστότοπο psychismos.blogspot.com/2011/11/blog-post_05.html)

Η φούσκα... του συστήματος

Η διεθνής οικονομική κρίση είναι μια τελείως υποκειμενική κατάσταση. Αντικειμενική θα ήταν, αν κατά κάποιον τρόπο είχαν στερήσει ή καταστραφεί οι πηγές ενέργειας του πλανήτη ή ο πλανήτης αδυνατούσε πλέον να παράγει τροφές. Όχι ότι δεν θα συμβεί κάποτε. Προς το παρόν όμως, αυτό δεν συμβαίνει. Η κρίση είναι αποτέλεσμα λανθασμένων τακτικών που προήλθαν από την ασυδοσία ενός ήδη παραπαιόντος συστήματος. Η συνύπαρξη της πολιτικής εξουσίας με την εξουσία του κεφαλαίου εξελίχθηκε σε συμπόρευση και κατέληξε στην κυριαρχία του κεφαλαίου, για τον απλό λόγο ότι, καθιστώντας απρόσωπη την παρουσία του και ανεξερεύνητη την προέλευσή του, δεν φθείρεται, αντίθετα με την πολιτική εξουσία που είναι αναλώσιμη, δεδομένης της στάσης των ανθρώπων που δεν μπορούν να προσωποποιήσουν τους δαίμονές τους... να μην τολμούν να τους κοιτάξουν καν.

Κατέληξαν, λοιπόν, οι κυβερνήτες να γίνουν διαιτητές, χωρίς καν σφυρίχτρα. Κάτι δηλαδή σαν τους σημερινούς βασιλιάδες ή τους Έλληνες προέδρους της Δημοκρατίας που έχουν μια καλή κουβέντα για όλους.

Εδώ και αρκετά χρόνια παρήλθε το μοντέλο του Κροίσου που είχε χτίσει την οικονομική αυτοκρατορία του σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Δηλαδή, ο τάδε εφοπλιστής, ο τάδε πετρελαιοπαραγωγός, ο τάδε έμπορος, ο τάδε βιομήχανος... και η διοίκηση εγένετο σε προσωποπαγή βάση.

Τέλειωσε ένα μοντέλο αδίστακτων αλλά άξιων ανθρώπων, κερδοσκόπων μεν αλλά με ρίζες στην κοινωνία, εκμεταλλευτών μεν αλλά δημιουργικών, με φαντασία, και κάποιες φορές φιλόδοξων. Βασικά, άτομα που, καμιά φορά, κάπου στο βάθος του μυαλού τους, θυμόντουσαν ότι πίσω από τους αριθμούς υπάρχουν άνθρωποι (ούτε τους εξιδανικεύω ούτε τους αθώνω, αλλά η διαφορά με τα καινούργια μοντέλα είναι ειδοποιός).

Το παρελθόν μοντέλο διαδέχθηκαν οι κληρονόμοι οι οποίοι έμαθαν στις σπουδές τους ότι η ισχύς του μέλλοντος είναι αυτό καθεαυτό το

χρήμα, το ρευστό και το εμπόριο του χρήματος. Αρκετοί τεμπέληδες και ανεπάγγελτοι κατάλαβαν ότι οι βιομηχανίες και το εμπόριο θέλουν υποδομές, τεχνολογίες, σκοτούρες και έννοιες. Έτσι λοιπόν, επικεντρώθηκαν στα τραπεζοχρηματιστηριακά προϊόντα. Κατά τη γνώμη μου αυτοί είναι και το κατακάθι, από ηθικής πλευράς, αυτής της κάστας των ανθρώπων. Προσέλαβαν σπουδαγμένα μικροαστά παιδιά και τους εξέλιξαν σε traders manager, λομπίστες και σε άλλα συναφή...λειτουργήματα. Πλέον αυτοί οι γενίτσαροι, άλλοτε βυθισμένοι στην κόκα και άλλοτε στις διαστροφές των νεόπλουτων, αλλά πάντα υπό την επήρεια της χημικής αντίδρασης της εξουσίας με τα μικροαστικά κατάλοιπά τους, δημιουργούν το έκτρωμα της κρίσης.

Θα προσπαθήσω να εξηγήσω πώς το αντιλαμβάνομαι εγώ. Από την αρχή η «περιρρέουσα ατμόσφαιρα»-αέρας εμφανίστηκε σαν απλό περιτύλιγμα των χρηματιστηριακών εργασιών εν είδει πρόβλεψης, καλής ή κακής προοπτικής του προϊόντος. Παράλληλα με την τακτική τιμολόγηση των κινδύνων η οποία οδηγεί σε σύμπλεγμα πλείστον άλλων συναφών τιμολογήσεων κάθε αντίληψης περί της οικονομίας, δεδομένου επίσης ότι η χρηματιστηριακή απεικόνιση απέχει από την πραγματική, αναγορεύεται η περιρρέουσα περί των οικονομικών ατμόσφαιρα-αέρας σε κυρίαρχο εργαλείο χρηματιστηριακό. Αντί λοιπόν να ερμηνεύουν τις εξελίξεις της αγοράς ή την πραγματική αξία των επενδύσεων και των υποδομών, διά των περιτυλίγματος διαμορφώνουν τις αξίες χειραγωγώντας την επενδυτική διάθεση. Έτσι, αναγορεύεται ο «αέρας» σε μείζονος αξίας προϊόν, απομειώνοντας πραγματικές αξίες. Και αφού η αξία του περιτυλίγματος υπερέβη την αξία του περιεχομένου, βάπτισαν τον «αέρα» χρηματιστηριακό προϊόν, τον τιτλοποίησαν και τον έβγαλαν στην αγορά, σε χρηματιστήρια και τράπεζες, με την υποστήριξη των διεθνών οίκων αξιολόγησης και με τα ελεγχόμενα Μ.Μ.Ε. να λειτουργούν σαν σταθεροποιητές πιέσεων.

Με αυτά, η φούσκα γιγαντώνεται και, δεδομένου του χαμηλού ειδικού της βάρους, πετάει

ψηλά. Στο πρώτο στραβοπάτημα του ανοσιουργηματός τους είναι εύκολο να ρίξουν τις ευθύνες σε πρόσωπα, όπως είπαμε πριν από λίγο, τα οποία είναι αναλώσιμα. Έτσι λοιπόν, ψάχνουν τον αδύναμο κρίκο. Στην περίπτωση μας, δηλαδή, τους φτωχομπινέδες, κλεφτοκοτάδες πολιτικούς μας, που έκλεβαν. Λες και τις γιγαντομαχίες της διεθνούς αγοράς, ανάμεσα σε ναρκοδολάρια, πετροδολάρια, γεν, λίρες, ευρώ και πολλά άλλα, θα μπορούσε να επηρεάσει η αταξία της Ελλάδας.

Έχετε αναρωτηθεί πού είναι οι αξιολογήσεις των περίφημων διεθνών οίκων για τη Lehman Brothers και τα περίφημα supremes (τίτλοι ενυπόθηκων δανείων) που οι τοξίνες τους μόλυναν την ατμόσφαιρα, αφού ο αέρας της φούσκας μεταφέρει τις τοξίνες παντού; Αυτοί, φυσικά όντας εξπέρ στο σενάριο τους, θα κάνουν τις διορθώσεις τους. Ο κοσμάκης θα σφίξει το ζωνάρι της ανέχειας και της υποτέλειας, παραπάνω από το συνηθισμένο. Αλλά οι κραυγές των Μ.Μ.Ε. τον τρόμαξαν, ούτως ώστε οι καινούργιοι μεν, αλλά συνένοχοι κυβερνήτες να τον γεμίζουν υπερχρηματιστηριακά, αφού μπορεί να συνεχίζει να πηγαίνει ελεύθερα στο χωριό του (εθνική κυριαρχία) και να παριστάνει πως ζει ελεύθερος, εκτός αν αποφασίσει ο Χρυσοχοϊδης ότι χρήζει προστασίας ως «απολωλώς πολίτης».

Υ.Γ. Αναρωτιόμουν γιατί ο Λαζόπουλος είχε εμμονή και μέσα σε όλα έβαζε και τη Ντενίση. Τον θεωρούσα υπερβολικό. Με τον Χρυσοχοϊδη, άρχισα να τον καταλαβαίνω. Δεν είναι η Ντενίση που τον ενοχλεί, είναι αυτό που εκπροσωπεί η Ντενίση.

Πέρασε ένα υπέροχο 24ωρο χωρίς δημοσιογράφους στην τηλεόραση. Σε λίγο ξημερώνει. Καλημέρα.

Βασίλης Στεφανάκος
Πέμπτη, 25 Φεβρουαρίου 2010
Φυλακές Λάρισας

Αιτίες χρήσης ναρκωτικών

Η χρήση των ναρκωτικών δεν είναι νέα, είναι πανάρχαιη και μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις αποτέλεσε σοβαρό στοιχείο της κουλτούρας. Λατρευτικά και οργιαστικά έθιμα είχαν αποδεδειγμένα σχέση με τη χρήση ναρκωτικών όπως χασίς, φύλλων κόκας, οπίου και άλλων, γνωστών ή άγνωστων σήμερα. Άλλωστε και η Πυθία, με αναθυμιάσεις που της δημιουργούσαν ένα είδος εκστατικής νάρκωσης έπεφτε στην κατάσταση εκείνη που της επέτρεπε να εκστομίζει χρησιμους.

Το ερώτημα συνεπώς σήμερα είναι γιατί σημειώνεται αυτή η ραγδαία χρήση ναρκωτικών. Η πρώτη και κύρια αιτία αυτής της ραγδαίας χρήσης ανάγεται στον μετασχηματισμό του ίδιου του καπιταλιστικού συστήματος, το οποίο στην ώριμη φάση που είναι σήμερα γίνεται όλο και πιο καταναλωτικό. Ο γρήγορος κορεσμός και η αναζήτηση νέων, συνεχώς εναλλασσόμενων εμπειριών αποτελεί το υπόβαθρο της, κατασκευασμένης με τη βοήθεια των Μ.Μ.Ε., καταναλωτικής προσωπικότητας.

Εκτός όμως από αυτό, υπάρχουν μια σειρά λόγοι που λειτουργούν προς αυτή την κατεύθυνση.

Ο ένας είναι η κρίση των αξιών, που οφείλεται

στο ότι ζούμε σε μια εποχή παρακμής του κοινωνικού συστήματος, με αποτέλεσμα την ανασφάλεια, την αβεβαιότητα, την ανομία σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο.

Ο δεύτερος είναι η αλλοτρίωση των ανθρώπινων σχέσεων, η μείωση της προσωπικής επικοινωνίας, η αποπροσωποποίηση στη σύγχρονη πόλη που οφείλεται στον άξενο και απάνθρωπο χαρακτήρα τους, που βάζουν σε βαθιά δοκιμασία την ψυχική ισορροπία του μέσου ανθρώπου, καθώς το επικοινωνιακό αδιέξοδο επιτείνεται.

Ο τρίτος παράγοντας είναι ο βαθιά ανταγωνιστικός και επιθετικός χαρακτήρας της σύγχρονης ζωής, που δεν αναπτύσσει αισθήματα συμπάθειας στους ανθρώπους, και εξαντλούν την ανθρώπινη δραστηριότητα σε έναν αδιάκοπο αγώνα επιβίωσης, επικράτησης και προβολής.

Ένας άλλος παράγοντας αφορά τη νεολαία μέσα στα πλαίσια του ώριμου καπιταλισμού. Στην εποχή μας η διάρκεια της φάσης της ενηλικίωσης είναι παρατεταμένη λόγω σπουδών και γενικότερα λόγω εκπαίδευσης. Το νεαρό άτομο παραμένει σε μια μετέωρη κατάσταση μεταξύ ανηλικότητας και ενηλικότητας για πολύ μεγαλύτερο διάστημα από ό,τι παλαιότερα που σε συνδυασμό με την υπερπροστατευτικότητα

γράφει ο Τάσος Κουτσοδημητρόπουλος

της οικογένειας απέναντι στο παιδί, τότε το νεαρό άτομο δεν μπορεί να θεωρηθεί ανεύθυνο ούτε όμως αναλαμβάνει και υπεύθυνους κοινωνικούς ρόλους.

Το υπερπροστατευόμενο νεαρό άτομο, μαλθακοποιημένο και θεμελιακά ανίκανο για αυτοπειθαρχία, είναι ανέτοιμο και απροετοίμαστο να αντιμετωπίσει τις αναπόφευκτες αντιξοότητες και αντιστάσεις στη φάση της ένταξης του στην ευρεία κοινωνία. Η «φυγή» ως διέξοδος είναι το φυσικό αποτέλεσμα μιας τέτοιας κατάστασης. Είδος «φυγής» αποτελεί και η χρήση ναρκωτικών ουσιών, φυγής από μια πραγματικότητα που εισπράττεται αρνητικά και απειλητικά.

Τέλος, η χυδαία ευδαιμονιστική αντίληψη της ζωής λειτουργεί εντελώς αποδυναμωτικά και αφήνει το νεαρό άτομο ανέτοιμο να αντιπαλέψει κάθε κατάσταση με την οποία δεν έχει εξοικειωθεί. Συν το γεγονός της σύγχυσης που υπάρχει μεταξύ ελευθερίας και ελευθεριότητας και που κάνει τους νέους ανθρώπους ανίκανους και σε μια στοιχειώδη έστω αυτοπειθαρχηση.

Κάτω από αυτούς τους όρους, η αναζήτηση «λύσης» με φυγή και καταφυγή στα ναρκωτικά είναι πολύ ενδεχόμενη.

Οιονεί... σωφρονιστικός υπάλληλος

Ο τίτλος μιας εφημερίδας έχει ιδιαίτερη σημασία. Γίνεται «ένα» με τον αναγνώστη. Καρφώνεται στο μυαλό του και τον κατευθύνει. Πάει στο περίπτερο και τη ζητάει και γνωρίζει ότι θα πάρει αυτό που θέλει να διαβάσει...

Το πρόβλημα με τους τίτλους, τα τελευταία χρόνια, είναι από τα κυριότερα που απασχολούν τις εταιρείες «επικοινωνίας» και τους «ειδικούς», οι οποίοι ασχολούνται με την εξεύρεση του τίτλου και των επιμέρους στήλων, τα οποία (τίτλος και στήλες) θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον του μελλοντικού αναγνώστη, θα τον κερδίσουν – δεν είναι δα και τόσο εύκολο – και θα τον καταστήσουν «νομέα και κάτοχο», δηλαδή αναγνώστη πιστό της εφημερίδας.

Έχοντας, χρόνια πολλά, ασχοληθεί με τον συγκεκριμένο τομέα και υποβαλλόμενος – αφηνιδώς και χωρίς να το καταλάβω – στη βάσανο της κράτησης, είδα (για πρώτη φορά, κι αυτό το καταλογίζω στον εαυτό μου) την εφημερίδα που εκδίδουν οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι.

«Οιονεί Κρατούμενος»! Είναι ευχής έργο που είδα το συγκεκριμένο φύλλο, αφού προηγουμένως είχα διαμορφώσει εικόνα για:

- τις συνθήκες κράτησης,
- τις συνθήκες διαβίωσης,
- τις συνθήκες υπό τις οποίες ασκούν τα καθήκοντά τους οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι,
- τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τους κρατούμενους,
- τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν (ασφάλεια, υγεία, διαβίωση), και
- τη μισθολογική τους κατάσταση.

Ας μου επιτραπεί, με την πείρα που έχω αποκτήσει αλλά και με όσα βιώνω και παρατηρώ, να αναφερθώ σε μερικές λεπτομέρειες τις οποίες αμφιβάλλω αν γνωρίζουν τα Μ.Μ.Ε., αλλά ίσως και οι κατ' εξοχήν αρμόδιοι για τα «σωφρονιστικά καταστήματα». Ας μου επιτραπεί επίσης να διατηρήσω την ανωνυμία μου και να μην αναφερθώ στον συγκεκριμένο χώρο στον οποίο – προσωρινά, θέλω να ελπίζω – κρατούμαι.

«Τι έχει κάνει αυτός; Για ποιο λόγο είναι κρατούμενος;» ρώτησα τον υπαρχιφύλακα σε κάποιο διάλειμμα της εργασίας του. Μιας εργασίας που απαιτεί συνεχή κίνηση, συνεχή επαγρύπνηση, συνεχές ανέβα-κατέβα σε ορόφους, διάλογο με άτομα που συνθέτουν ένα εφιαλτικό μωσαϊκό εθνικοτήτων, γλωσσών, διαλέκτων, αντιλήψεων, αντιφάσεων και – κυρίως – πολιτισμών.

«Δεν γνωρίζω!» ήταν η απάντηση.

Σε κάποιο άλλο – μικρό πάντα – διάλειμμα επανήλθα, με νέα ερώτηση.

«Δεν γνωρίζετε τι έχει διαπράξει ο κρατούμενος;».

«Ακούστε, κύριε. Αν κοιτάξω τον φάκελο

του καθενός, θα μου είναι πολύ δύσκολο να τον αντιμετωπίσω όπως όλους τους άλλους!».

Οφείλω να ομολογήσω ότι διατηρώ επιφύλαξη για το αν και σε ποιο ποσοστό η απάντηση ήταν ειλικρινής. Ωστόσο, ήταν ένα μάθημα που δεν είχα μέχρι τώρα – παρά την ηλικία μου – διδαχθεί. Το βρήκα πολύ σωστό, δημοκρατικό και υπεύθυνο. Το βρήκα επίσης εξαιρετικά δύσκολο και σχεδόν «ηρωικό»...

Ας μου επιτραπεί επίσης να δικαιολογήσω ορισμένους χαρακτηρισμούς οι οποίοι – πιστέψτε με – δεν οφείλονται στη φόρτιση, λόγω της αφηνιδίας ανατροπής που υπέστη η ζωή μου, αλλά αποκλειστικά και μόνο σε όσα βίωσα μέχρι αυτή τη στιγμή.

Ο «ανθρωποφύλακας» λοιπόν, που μας παρουσίασαν οι συγγραφείς της Μεταπολίτευσης, ουδεμία σχέση έχει με τους ανθρώπους που ζουν, εργάζονται, σκέπτονται και ενεργούν ως «οιονεί κρατούμενοι». Έτοιμοι να συζητήσουν με τον κάθε κρατούμενο, να ακούσουν το πρόβλημά του, να του συστήσουν το τι πρέπει να κάνει, το πώς πρέπει να φερθεί. Έτοιμοι επίσης να ασκήσουν τα δικαιώματα που τους παρέχουν ο κανονισμός και ο νόμος, προκειμένου να αντιμετωπίσουν πειθαρχικά, καθημερινά, παραπτώματα της σκληρής – πιο σκληρής απ' ό,τι οποιοσδήποτε εκεί έξω φαντάζεται – κοινωνίας της φυλακής.

Συνθήκες; Από κακές έως άθλιες. Το προσωπικό ελλιπές, τα μέσα ελάχιστα, οι υποδομές δεκαετίες πίσω. Κι όμως, υπάρχει ακόμη διάθεση, ενέργεια και κυρίως τόλμη, την οποία θεωρώ απαραίτητη προκειμένου να κάνει κάποιος αυτή τη δουλειά.

Είπα «δουλειά» και το εννοώ, με τη σωστή έννοια. Θα μπορούσα να πω ότι η ενασχόληση του σωφρονιστικού υπαλλήλου θα έπρεπε να αποτελεί «εργασία» και ίσως, έτσι θα έπρεπε, λειτουργήμα. Πώς όμως; Στην τρεχάλα, στο «άνοιξε-κλείσε» τις πόρτες, στο «φέρε τον τάδε για ακρόαση», στο «τρέξε να δεις γιατί χτυπάει ο τάδε στο τηλέφωνο για να συζητήσει με τον συγγενή που – κάθε τόσο - τηλεφωνεί για να ρωτήσει "πότε έχει επισκεπτήριο"»;

Χωρίς αμφιβολία, θα έπρεπε όσοι έχουν την ευθύνη για τα «σωφρονιστικά καταστήματα», αλλά και όσοι – ελαφρά τη καρδία – στέλνουν τον κόσμο στις φυλακές, να φροντίσουν να περνούν κάποιες μέρες ως «οιονεί κρατούμενοι». Να αισθανθούν την ένταση του υπαλλήλου – ένταση που πρέπει να μην εκδηλώνεται και πιθανώς να «βγαίνει» στο σπίτι του ή σε άλλες επαφές του.

Να αντιληφθούν τη δυσκολία να τα βγάλει πέρα με όσο το δυνατόν λιγότερο προσωπικό, το οποίο, παράλληλα, βλέπει κάθε τόσο τον μι-

σθό του να μειώνεται, τα επιδόματα να χάνονται, τις φυλακές να φιλοξενούν όλο και περισσότερους, χωρίς να μπορούν να τους αντέξουν.

Να γνωρίσουν από κοντά, σε μικρογραφία αλλά με αναλογίες «ακριβούς αντιγράφου», την υπό διαμόρφωση «πολυπολιτισμικότητα» την οποία κάποιοι τόσο πολύ διαφημίζουν και προς την κατεύθυνση της οποίας κάποιοι ωθούν, με τρόπο βίαιο και ωμό, τη χώρα μας. Χωρίς κανείς να μας ρωτήσει αν το θέλουμε, φυσικά...

«Οιονεί κρατούμενος»! Να φεύγεις από το σπίτι σου το πρωί, να αφήνεις το παιδί στο σχολείο και να μπαίνεις στη φυλακή. Να συγχρωτίζεσαι – υποχρεωτικά και αγόγγυστα – με «κάθε καρυδιάς καρύδι», να έρχεσαι σε άμεση επαφή με άτομα που δεν ξέρεις αν πάσχουν από βαριά, μεταδοτικά νοσήματα, που δεν ξέρεις πώς μπορούν ανά πάσα στιγμή να αντιδράσουν!

«Οιονεί κρατούμενος». Να κλειδώνεις την εξώθυρα και να κλειδώνεσαι ταυτόχρονα! Να προαυλίζεσαι λιγότερο από τους κρατούμενους, να έχεις «τα μάτια σου δεκατέσσερα» και να πρέπει να τα μειώσεις σε δύο, όταν γυρίσεις στην οικογένεια.

«Οιονεί κρατούμενος». Να μαθαίνεις κάθε μέρα και μια ιστορία, την οποία δεν μπορείς, δεν θέλεις και ίσως δεν πρέπει να διηγηθείς το βράδυ στη γυναίκα σου και στα παιδιά σου.

Να μειώνεται ο μισθός, να τρέχουν οι δόσεις, να ζητάνε οι σπουδές των παιδιών κι εσύ να σκέπτεσαι και να προσπαθείς να ανακαινίσεις το κτήριο που σε στεγάζει, χωρίς να επιβαρύνεις το Δημόσιο ούτε με μισό ευρώ!

Χρόνια πριν, ο Γ. Α. Μαγκάκης, που έφυγε προσφάτως, μου είχε εξομολογηθεί στο γραφείο του, ως υπουργός Δικαιοσύνης:

«Προσπαθώ να περάσω στους συνεργάτες μου, αλλά κυρίως στους υπαλλήλους και στα στελέχη του υπουργείου, όσα έχω ζήσει ως κρατούμενος! Δεν μπορώ, δεν το δέχονται, δεν το συλλαμβάνουν! Νομίζουν ότι υπερβάλλω, νομίζουν ότι τελώ ακόμη υπό συναισθηματική φόρτιση».

Το πόσο δίκιο είχε το αντιλαμβανόμην σήμερα, που είμαι στη θέση του, όχι φυσικά του υπουργού!

«Οιονεί κρατούμενος». Εύχομαι να αλλάξουν τα πράγματα ως χώρα, να πάνε προς τα εμπρός και να αλλάξει ο τίτλος. Να γίνει «Ο σωφρονιστικός υπάλληλος». Χωρίς το «οιονεί»...

Οιονεί... ελεύθερος!

(Κρατούμενος στο Ψυχιατρείο Κρατουμένων Κορυδαλλού)

Ανακοίνωση

Ο Σπύρος Λαχανάς ευχαριστεί όλους τους συναδέλφους που τον στήριξαν και συνεχίζουν να τον στηρίζουν στον αγώνα που δίνει για την αποκατάσταση της υγείας του.

Όποιος συνάδελφος επιθυμεί να ενισχύσει οικονομικά τον αγώνα του Σπύρου, μπορεί να καταθέσει ποσό της επιλογής του στην Τράπεζα Πειραιώς, στον Αριθμό Λογαριασμού 5177-051762-792 (Λαχανάς Σπυρίδων).

Η Συντακτική Ομάδα